

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D, 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredniti po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnistva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cirkus na Hrvatskem

(Od našega stalnega dopisnika.)

Zagreb 12. junija.

Voditelji kmetskodemokratske koalicije so najavljali potom tiska, ki je njim naklonjen, v prvi vrsti pa framazonski zagrebški tisk, da bo zborovanje v Osijeku nekaj zbor vse njihove moči, da bo ta zbor nekaka jugoslovanska Alba Julia, na kateri se bo zlomil sedanji politični položaj. Nedavno je dejal g. Stjepan Radić, da bo v Osijeku najmanj 30.000 ljudi, toda — tresle so se gore, rodila se je pa miš. Od vseh najavljenih tisočev je ostalo 4000 do 5000, pred katerimi so voditelji opozicije razvijali svoj bojni načrt. Bilo je tudi ganljivih prizorov, ko je n. pr. slovenski rojak g. Ivan Švegel pozdravil »hrvatsko kmetsko bračo v imenu slovenske kmetске braće...«

Na tej skupščini se je pokazalo, kar so predvidevali naši politični krogi, ko je došlo do zveze med Pribečevićem in Radićem. Pribečevićev temperament in njegova nestrpnost nista dopustila g. Stjepanu Radiću, da bi govoril po svojem običaju in tako so pristaši g. Stjepana Radića srčneje pozdravljali Svetozarja Pribečevića kot njega. In Pribečević je dejansko bil gospodar skupščine. Ponavlja se torej star dokaz, da sprejemajo Hrvati stranko, ki jim je doprinesla največ krivic in ki je sistematično in postopoma rušila vse, kar je hrvatskega. Ali nismo mi Hrvatje kakor golobi? Pri vsej tej stvari je najžalostnejše to, da se bo mogoče inteligenci samostojno demokratske stranke posrečilo priti v hrvatske vasi in se bo tako zopet za dalj časa odložila tačasna socialna orientacija hrvatskega kmeta. Znano je namreč, da se nahaja v samostojno demokratski stranki najnesocialnejša hrvatska inteligenca, prevzeta državnega absolutizma in navdajena oboževalka gospodarsko-političnega »heralizma«, ki se najbolj opaža v njenem zelo aktivnem sodelovanju največjih bankarskih podjetij, ki so se vsedla na hrbet hrvaškega kmeta. Besede, katere je govoril Pribečević na banketu v Osijeku, ko je govoril o socialnem značaju kmetsko-demokratske koalicije, so zelo pripravne, da zasenčijo prostost seljaštva, kar je tudi sam potrdil, ko je govoril o »dobri harmoniji velikega industrijalca z našim kmetom. Pod zastavo Svetozarja Pribečevića in št. Radića se bo vračalo hrvaško seljaštvo nazaj v tisto stanje, ko so njegove posle »opravljali plemiči, samo s to razliko, da nastopa sedaj mesto plemiča velekapitalistična in buržajska inteligenca. Usodne posledice take politike se bodo občutile v najkrajšem času.

Kakor smo pričakovali, so bili voditelji kmetsko demokratske zveze zelo bojevit. Njihova brezuspešna borba zoper parlament in vladno večino ni napravila čudežev. G. Svetozar Pribečević, ki se je toliko boril za »vovodansko ustavo, ki je proglasil samega sebe za edino upravičenega in posvečenega tolmača te ustave in najostreje napadal vse stranke, ki so šle za potrebo sporazuma med posedinimi narodi v naši državi, in se radi tega tudi svoječasno odcepil od demokratske stranke, izjavlja sedaj, da je sporazum potreben, razen tega pa pravi o ustavi sledeče: »Z današnjo ustavo ni zavarovana možnost, da zavladajo naši državi svoboda, enakost in dostojanstvo človeka. Če hočemo to doseči, je potrebno, da spremenimo našo ustavo v dvojnem smislu: 1. Da se zavaruje enakost in enakopravnost vseh v naši državi, da ne bo tako, kot je dejal nek radikalni prvak v narodni skupščini, da imamo »gazdu i komšijus«. 2. Razen tega je treba zavarovati dostojanstvo človeka, da zavladajo v državi svoboda. Človeško svobodo in življenje je zavarovati za vsako ceno, a tega ni v današnji ustavi.« Potrebno je bilo spomniti se teh besed, da se vidi, kako Svetozar Pribečević obsoja vse delo svoje stranke, in prvi vrsti pa svoje lastno. Vse delo samostojno demokratske stranke je temeljilo na tem, da se je prepovedovalo in uničevalo vse in vsi, ki so bili upali reči, da je naša ustava pomanjkljiva in da jo je treba spremeniti. Vsi ti bili proglajeni za protidržavne elemente. A sedaj, evo, g. Pribečević priznava, da je njegovo delo bilo slabo, da ne zavaruje svobode, da nekatere brani, dočim uničuje druge. Treba bi bilo zastaviti vprašanje: Kdo pa je kriv, da je došlo do take ustave in da je bilo v naši državi v preteklem času toliko krivic? G. Pribečević bi na to ne odgovoril, ker njegova stranka toliko samokritike resno ne prenaša, pa je ne bi priznala niti sedaj.

Medtem, ko je g. Pribečević odkrito grmel proti ustavi, je vodja hrvatskega naroda zbijal šale in se radoval med ljudmi. Mi imamo vtis, da je itak vse njegovo delo šlo za tem, da na

Položaj Nobila je brezupen

v London, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor se poroča iz Kingshaya, je položaj generala Nobila in njegovih tovarišev postal zelo obupen, ker jim je začelo primanjkovati živil in ker je moštvo ozeblo na rokah in nogah. Zato namerava Nobile odriniti 150 milj daleč, da doseže ladjo »Braganza«. Zadnja poročila generala Nobila potrjujejo, da je zrakoplov »Italiac«, ko se je odtrgala od njega glavna ladjica s posadko Nobila, odvedel s seboj 7 članov ekspedicije, med njimi tudi češkoslovaškega učenjaka, profesorja Behouneka. Položaj tega dela posadke, dasi je sedaj neznan, je v mnogem oziru boljši, kakor položaj Nobila, ker imajo s seboj dosti živil, orožja, municije in orodja, ki je bilo naloženo v tem delu zrakoplova. Dasi je njihov položaj zelo resen, ker ni mogoče dobiti z njimi nobene zveze, bodo mogli vzdržati dalje, dočim manjka Nobilu po njegovih poročilih čevljev, pušk, zdravil, rešilnih čolnov, sani, peči in tobaka, in se more Nobile z zelo zmanjšanimi dnevnimi deleži vzdržati 50 dni. Nobile že javlja, da sicer lahko sprejema brezžične brzojavke, da pa sam v nekaterih dneh ne bo več mogel pošiljati brzojavk, ker so opešali akumulatorji. Če se bodo pojavila rešilna letala, bo dajal znake z dimom in signalnimi streli. Ledena gora, na kateri je pristal, se vsak dan premakne za eno do dve milj. Zaenkrat z ledene gore še vidi obalo severovzhodnih Spitzbergov. Ozračje je blizu tal oblačno, v višini 500 metrov pa je popolnoma jasno. — Danes je parnik »Malegeen«, ki ima na krovu Junkerovo letalo, iz Arhangelska odplul v smeri proti La Smith. Največji ruski rušilec ledu »Krasni« bo tudi odplul v dveh do treh dneh iz Leningrada, opremljen z letalom, proti Spitzbergom, v smeri k zalivu La Smith. Ruski pomožni komite upa, da bo mogel doseči posadko »Italiac«.

Obstrukcije bo kmalu konec

v Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Tako v vladi, kakor v opozicijskih krogih se mnogo govori o tem, na kak način bi se dala z zakonitimi sredstvi zatreti obstrukcija opozicije. Nekateri krogi predlagajo, da bi se sedanje redno zasedanje zaključilo s kraljevim ukazom in takoj z drugim ukazom sklicala skupščina na izredno zasedanje. Ta predlog je prišel radi tega, ker odpadejo v slučaju, če se zasedanje zaključi z ukazom, vsi predlogi in vse resolucije. Na ta način bi odpadli vsi predlogi, ki jih je KDK predložila skupščini. Vendar pa ta predlog ni prišel pred merodajni forum, ker ima vladna večina še druga sredstva na razpolago, da pobije obstrukcije opozicije.

Značilno je, da je v opozicijskih kro-

gih zelo veliko poslancev, ki se te obstrukcije in nervoznih izlivov Pribečevićevih in Radićevih aktivno ne udeležujejo ter obsojajo to obstrukcijsko postopanje in motenje parlamentarnega dela. Vendar zaenkrat še iz obzirnosti proti svojim voditeljem proti takim izlivom ne nastopijo. Pač pa je gotovo dejstvo, da je v samih klubih opozicije že prišlo nezadovoljstvo in mrmranje. Zato je pričakovati, da bo sedanja opozicija uvidela škodljivost svojega početja, tako da vladi zaenkrat ne bo treba poseči po tistih sredstvih, ki so ji na razpolago, da prepreči škodljivo delovanje elementov, ki jim gre za osebne in strankarske interese, ne pa za koristi države in ljudstva.

Besedičenje v parlamentu

v Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Tudi na današnji skupščinski seji je opozicija nadaljevala z obstrukcijo, kolikor je bilo to mogoče. Seja je bila malo bolj živahna, ker ji je prisostveval Stjepan Radić, ki je že svojo kazen izključitve od desetih sej prestal. Po prečitani zapisniku je Pucelj zahteval, naj se zapisnik, ki ga je sestavil tajnik Popović zavrne in naj se sestavi nov v slovenščini. Dasiiravno je vsak zapisnik, ki ga sestavi skupščinski tajnik Bedjanić, vedno sestavljen v slovenščini, vendar Pucelj še vedno uganja demagogijo s tem vprašanjem. Tajnik Bedjanić je odgovoril Pucelju, da je zapisnik, ki ga sestavi on, vedno sestavljen v slovenščini in da je to vsak tretji zapisnik. Ker so štirje tajniki, je jasno, da on ne more sestaviti vsakega, ker se skupščinski tajniki vrstijo. Nato je večina odklonila ta predlog in se zadovoljila z Bedjanićevim izjavo, da bo vsak tretji zapisnik sestavljen v slovenščini.

K zapisniku se je javil tudi Pribečević, ki je trdil, da zapisnik ni sestavljen pravilno radi tega, ker pravi, da so vsi ministri prisostvovali seji, kar pa ni res, ker pravosodnega ministra ni bilo. Kritizira vlado, ker premalo prihaja v skupščino. Stjepan Radić: »To je vlada g. Dragomira Jankovića (Minister dvora. Op. ur.) Predsednik opominja Radića, nakar mu Radić odgovori: »Če ste vi njegov pisček, jaz nisem.« Predsednik Perić kaznuje Radića s pismenim ukorom. Pribečević protestira in zahteva, da vlada drug ton. Tej njegovi zahtevi se vsi smejejo: »Vi še govorite o nekakem tonu!«

Nato se je javil k besedi Pavle Radić, ki protestira proti temu, da je v zapisniku »diplomatska galerija«, namesto »diplomatska loža«. Dalje protestira proti temu, ker se zapisniki ne pišejo tudi v hrvatskem jeziku. »Pa to je isto,« odgovarjajo poslanci. »Ni isto. Vi govorite srbsko, jaz pa hrvatsko.« Srbi odgovarjajo: »Mi vsi odgovarjamo hrvatsko.« Pavle Radić nadaljuje, da hrvatski jezik nikakor ni dialekt, marveč da je književni jezik, jezik hrvatskega naroda. Vsi poslanci se smejejo samostojnim demokratom in jim kličejo:

svojih plečih nosimo človeka, ki je nam Hrvatom zadal največ muk. Voditelja sta govorila, tuda narod se je čudil, kako da sta ta dva prišla skupaj. To mišljenje je najbolj občutil Pribečević, ko je na banketu dejal: »Tu v Osijeku se nahaja slab del naše fronte in tu bi se mo-

gla podreti. Da pa do tega ne pride, jo moramo učvrstiti.« Toda to učvrstevanje je tudi rušenje obnem. Bistri Slavonci ne bodo dovolili, da se cirkus nadaljuje, ker gre za interese ne samo hrvatskega naroda, ampak tudi države!

gla podreti. Da pa do tega ne pride, jo moramo učvrstiti.« Toda to učvrstevanje je tudi rušenje obnem. Bistri Slavonci ne bodo dovolili, da se cirkus nadaljuje, ker gre za interese ne samo hrvatskega naroda, ampak tudi države!

gla podreti. Da pa do tega ne pride, jo moramo učvrstiti.« Toda to učvrstevanje je tudi rušenje obnem. Bistri Slavonci ne bodo dovolili, da se cirkus nadaljuje, ker gre za interese ne samo hrvatskega naroda, ampak tudi države!

gla podreti. Da pa do tega ne pride, jo moramo učvrstiti.« Toda to učvrstevanje je tudi rušenje obnem. Bistri Slavonci ne bodo dovolili, da se cirkus nadaljuje, ker gre za interese ne samo hrvatskega naroda, ampak tudi države!

sarič in sam. dem. Budisavljevič. Ob 9. uri zvečer se je prekinila in se bo nadaljevala jutri.

Radića je treba izobčiti

Zenevski tednik za mednarodne informacije »Pax« objavlja v svoji zadnji številki članek, ki najostreje obsoja gonjo jugoslovanske opozicije proti ratifikaciji nettunske pogodbe. Članek se glasi:

Balkan resnično preganja nesreča. Iz razlogov, ki so našim čitateljem dobro znani, je sedanja belgrajska vlada spoznala potrebo, da se ratificira slovita nettunska pogodba in da tako rimski vladi resen mirovni dokaz v času, ko Jugoslavija apelira na mednarodne finančnike, da ji dajo posojilo.

Na vzpodbudo šefa opozicije, g. Radića, pa srbska množica ni hotela, da bi se tako zgodilo!

Tako težko napako je napravil g. Radić! In kakšna mednarodna odgovornost!

Ne da bi hoteli nalagati samo temu šefu jugoslovanske opozicije teže take odgovornosti, ki so si jo naložile več ali manj vse politične manjšine, je vredno porabiti ta zgled za razmišljanje, kakšne sankcije zahteva tako ravnanje.

Versailleska izkušnja gotovo ni take narave, da bi dajala pogum vsem tistim, ki menijo, da samo mednarodne sankcije preprečujejo nered.

Toda če je vztrajnost, kakor so ugotovili neki državniki, edina zmaga, na katero se tačas opira mir in njegove pogodbe, je jasno, da se ima ta vztrajnost zahvaliti za svojo zmago edino le energiji in volji, da se preмага sebičnost.

Dogodki, ki so se pripetili v Jugoslaviji, na krepak način potrjujejo to potrebo sprčo manjšim, ki jih je tesnoscna notranja politika oslabil.

Večina pametnih ljudi je o tem tako prepričana, da se ne daje več preko mere motiti teorijam o suverenosti in svobodi, ki jih namenoma izkoriščajo proti njim vsi kandidati za diktaturo.

Ena sama pravica in ena sama volja je važna: to je pravica in volja večine v državi, ki želi mir.

Kadar hoče kaka država v tem pravilu, ki je postalo vsesplošno, napraviti izjemo, imajo ostale države svobodo, da se združijo glede represalij.

Ako se kaka vlada, kakor sedaj belgrajska, bori proti manjšini, ki jo je zapeljala fakijska politika, imajo vlade vsega sveta dolžnost, da jo podpro s tem, da proglašajo odgovornost povzročiteljev nemirov.

Tu se je treba spomniti zgleda, ki ga daje v tej stvari cerkev, edina sila, ki edina predstavlja resnično vesoljno oblast.

Cerkev je izobčila vsakega, ki se je uprl svoji vladi. To izobčenje ni imelo drugih praktičnih posledic, kakor da verniki niso smeli občeati z izobčenci.

Današnje mirovne večine naj se sporazumejo za to, da dajo vsem pospeševalcem in povzročevalcem nemirov po višjem sodnem dvoru odvzeti državljanske pravice. Načelo izobčenja se bo na ta način politično obnovilo. To načelo je vladalo svet tekom dva tisoč let. Društvo narodov je skromnejše!

Pribečević med vojno

č Zagreb, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Radić napadov Pribečevića na dr. Korošca priobčuje jutrišnja »Narodna Politika« dokumentiran članek o Pribečeviću politiki med vojno in trdi, da je bilo Pribečevićevo delo strahopetno. Dr. Korošec pa je z dr. Krekom zanetil ogenj narodnega pokreta in odpora proti Avstriji. »Narodna Politika« piše dalje: Taktika srbohrvatske koalicije za časa vojne je bila krepak argument za nemške in madjarske politike, da Hrvati in Srbi niso za razpad Avstrije, ampak za njeno ohranitev. Pribečević je bil tisti duh, ki koaliciji ni dal, da bi krenila na levo in pred vsem svetom pokazala, kaj Slovani na jugu hočejo.

Posojilo bo kmalu podpisano

v Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Londona je naša vlada perfekturala zunanje posojilo. Naš fin. minister dr. Marković je snočil povelje iz Pariza v London. Iz najbližje Markovićeve okolice se doznava, da je dobil od naše vlade pooblastilo, da podpiše pogodbo o najetju posojila; podpis pogodbe je le še vprašanje časa.

Zakon za srednje šole. Na seji ministrskega sveta se je predložil nov načrt zakona o srednjih šolah, ki bo veljal za vso državo.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsakoglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Prodajalka

izurjena v mešani stroki, želi mesta za takoj ali pozneje. Položi tudi 10 tisoč Din kavcije. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Poštena 5378«.

Jurist

s 7 semestri in 5 letno bančno prakso ter dober organizator želi vstopiti v odvetniško pisarno. - Nastop takoj. Mesečni honorar 1000 Din. Ponudbe pod »Jurist« na podr. Slovenca Maribor.

Lesni manipulant

z nizjo gimnazijo, želi mesto. Ponudbe pod »Kavcija 3000«.

Za hišnico

ali gospodinjstvo bi šla 60-letna, za delo popolnoma sposobna vdova. Dobra kuharica, razume vsa vrtna dela in je bila 22 let gospodinja na velikem posestvu. Nastop takoj. - Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 5384.

Zidarski polir

z večletno prakso in dovršeno rokodelsko šolo išče službo v Sloveniji za takoj. Ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo »Slovenca«.

Službo dade

Vajenec

se sprejme pri kleparju Franc Horvath, Maribor, Aleksandrova cesta 49.

Učenec

s primerno šolsko naobrazbo se sprejme pri A. Sušnik, železnina, Ljublj.

Dva vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj trgovina z železnino Breznik & Fritsch v Ljubljani.

Kleparskega pomočnika

izvežbanega v galanterijski in stavbeni stroki, sprejme takoj podjetje izven Ljubljane. Pogoji: starost pod 30 let in popolna izvežbanost. Naslov pri upravi pod št. 5312.

Šofer

za tovorni in osebni avtomobil, ožen, se sprejme. Stanovanje in delovna, kakor tudi polje, na razpolago. Ponudbe na Ed. Suppanz, Pristava, Slovenija.

Pletilja

dobro izurjena, dobi takoj delo in sprejme se učenka v pouk. Dravljice št. 23 pri Ljubljani.

Mizarski tehnik

mlajši, izučen mizar z umetniško naobrazbo za fino pohištvo, razne notranje opreme in boljše stavbeno mizarstvo, se sprejme. Ponudbe s pričevali, lastnoročnimi risbami in zahtevno plačo na upravo Slovenca pod šifro »Mizarski tehnik« št. 5258.

Služkinjo

pridno, pošteno, zdravo, 25-35 let, ki zna kuhati in opravljati vsa druga hišna dela in ima večletna izkušnja, sprejme triletna družina. - Nastop takoj ali do 1. julija, plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 5397.

Vajenca

krepkega za instalacije in kleparstvo, sprejme pod ugodnimi pogoji Richard Jakelj, oblastveno konces. instalater, stavbeni in galanterijski klepar, Slovenigrade.

Stanovanja

Meblovana soba

se odda s 1. julijem. - Ilirska ulica št. 9, II. nadstropje, desno.

Stanovanje

2 sob oziroma 1 sobe in kabineta z vsemi pritliklinami se išče za starejšo gospo. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Boljša gospa«.

Dva gospoda

se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov na upravo Maribor.

Dve sestanovalki

se sprejmeta. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5330.

Objave

Razglas

V sredo, dne 14. junija 1928 ob 15 popoldne se vrši v konkurzni zadevi Mexida, družba z o. z., javna dražba in sicer v hiši Dalmatinova ulica 3.

Prodajale se bodo različne razglednice, kakor umetniške, ljubavne, šaljive, voščilne, kopališčne, barvaste, kino, mignoetne, božične, s črkami itd. - Dr. Fran Novak, kot konkurzni upravitelj tvrdke Mexida.

Pouk

Gospodične učiteljice!

18. junija pričetek tečaja v prirobovanju vse damске garderobe za gg. učiteljice. Pouk separiran. Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

Dijaki

Dijake (-inje)

opozarjamo na možnost prijetnega potovanja v počitnicah z zaslužkom po več 100 Din dnevno. Pojasnila daje uprava »Merkurja« - Ljubljana, Večna pot št. 5, pod Rožnikom.

Dva dijaka

sprejem v prihodnjem šolskem letu. Dobra oskrba, Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5396.

Vnajem

Štulen mlin

z ali brez žage, blizu kolodvora vzamem v najem, pod: »Gospodarsko poslopje« št. 5254 na upravo lista.

Trgovino

dobro ideočo, z mešanim blagom, oddam za več let v najem. - Promet 70.000 Din mesečno. Naslov v upravi pod 5313.

Delavnice

za puškarsko in mehanično obrt oddam. Viktor Omersa, trgovina z orožjem, Kranj.

Gostilno

vzamem v najem ali na račun na promet. Kraju najrajši kje na štajerskem ali Dolenjskem na deželi ali v kakem industrijskem kraju. - Ponudbe z navedbo prometa in pogojev na upravo »Slov.« pod: Dober uspeh.

Prodamo

Orlovski kroj

dobro ohranjen, prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5380.

Otroški voziček

naproday pri Pavli Rakovec, Maribor, Vojašniški trg št. 2.

Obračalnik

prodam. Ribič - Bistra, p. Borovnica.

Pletilni stroj

8/27, popolnoma nov in eden malo rabljen, se zelo ugodno prodaja. Naslov v upravi št. 5346.

Pletilni stroj

8/36, popolnoma nov, najboljše znamke, se radi prostora takoj prodaja. Naslov v upravi št. 5347.

Motorno kolo

4 HP se vsled neprilike za 3000 Din prodaja. Naslov pove oglašni oddelček Slovenca pod št. 5398.

Pletilna stroja

8/60 in 8/70, zelo malo rabljena, se radi pomaničanja prostora takoj zelo ugodno prodaja. Naslov v upravi št. 5348.

Posestva

Hišo

v Kamniku ali okolici - kupim. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Resni kupec«.

Kupimo

Vinski kamen

kupuje po najvišjih cenah. - Ed. Suppanz, Pristava, Slovenija.

Jajca, čajno maslo

in kokoši rabim vsako množino in za stalno. Ponudbe na upravo pod »večja množina« št. 5350.

Srne

kupuje in plačuje najboljšo ceno Fr. Slamič, mesarija, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Obrt

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Jetika

se zdravi in ozdravi v zavodu dr. Pečnika, Sečovo, pošta Rogaska Slatina. Zahtevajte prospekt.

Slike

za legitimacije izvršuje najhitreje fotograf HUGON HIBSER, Ljubljana, Valvazorjev trg. 2583

Razno

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom **Slovenia transport** Ljubljana Miklošičeva cesta št. 36 Telefon št. 2718

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah. ČERNE, fuvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleskano stanovanje, katero naj Vam preskrbi tvrdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, pleskarska in slikarska delavnica.

Tvrđka A. VOLK

Ljubljana, Resljova cesta 24 nudi na najcenejše vse vrste pšenice moko in druge mlevske izdelke. **Zahtevajte cenik!**

NAJBOLJŠI PREMAG Cebin Wolfova 1/2

Gospodinja! - Poskusite

Plamen idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu.

Žima

najboljša in najcenejša pri **M. Masterl** tovarna žime Stražišče pri Kranju.

Otomane

630 Din, povzete 40 več, v zelenem ali rdečem goblenu. Pri večjem odjemu za hotele in prenočišča še popust. Solidno delo. - Rudolf Sever, tapetništvo, Marijin trg 2.

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce, gumbje, vezeno, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Naznanilo preselitve!

Tvrđka Medič-Zankl, trgovina z barvami, laki, firnežem, čopiči itd., podružnica Maribor, naznanja cenjenemu občinstvu in odjemalcem, da preseli z 11. junijem t. l. svojo trgovino iz Gosposke ulice 23 na

Glavni trg št. 20

(hiša g. R. Mayer, preje Vidovič).

Se priporoča za nadaljnjo naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Medič-Zankl, Maribor.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

Adam dr. Karl, Christus unser Bruder. 129 str. Vez. 26 Din.
Brey H., Von ewiger Liebe. Eucharistische Gedanken. 184 str. Vez. 54 Din.
Dirks C. J., Zu Jesu Füßen. Betrachtungen über Leben, Leiden und Verherrlichung unseres Herrn Jesus Christus. 7 zvezkov po 49 Din (vez.).
Drexel A., Jesus und die Seele. 96 str. Nevez. 11 Din.
Gruber P. D., Praktische Herz-Jesu-Verehrung. Zwölf Vorträge für die ersten Freitage oder Sonntage im Monat. 98 str. Vezano 45 Din.
Haendly P. A., Religiöse Zeitgedanken. Gott - Christus. 92 str. Nevezano 27 Din.
Lippert P. S. J., Der Menschensohn. Bilder aus dem Seelenleben Jesu. 232 str. Vez. 49 Din.
Lucas J., Die Reichtümer des göttlichen Herzens Jesu. 428 str. Vezano 80 Din.
Mateo P., Hin zum König der Liebe. 307 str. Vez. 60 Din.
Morganti P., Der Heiland und sein Priester. (»Sic ergo vos orabit«.) Vertrauliche Unterredungen in Geist und Sprache der Heiligen Schrift. 592 str. 2 zvezka vez. 225 Din.
Pascher J., Das Herz des Königs. Briefe über die Herz-Jesu-Litanei. 192 str. Vezano 68 Din.
Pitynek A., Am Herzen Jesu. 33 zeitgemässe, volkstümliche Herz-Jesu-Lesungen. 280 str. Vezano 70 Din.
Reatz August, Jesus Christus. Sein Leben, seine Lehre und sein Werk. 395 str. Vez. 150 Din.
Röttig J., Der Rasttag am Herzen Jesu. Anleitung zur monatlichen Geistessammlung. 149 str. Vez. 28 Din.
Sasse P. N., Am Herzen Jesu. Zehn Predigten über das Gebet: »Seele Christi, heilige mich!« 78 str. Vez. 35 Din.
Scharsch P. S., Gotteswege in der Seele. Mahnworte zum Leben in Gott. 189 str. Vez. 34 Din 50 par.
Schenz Dr. A., Jesus und Wir. Im Spiegel des Kirchenjahres. Kleine Exhorten für die Sonntage und Festtage des Herrn, welche sich leicht zu erspriesslichen Predigten bzw. Betrachtungen erweitern lassen. 136 str. Nevez. 37 Din.
Scheuer Mutter M. R., Freudenflämmchen. 213 str. Vez. 48 D.
Ströbele G., Das Haus in der Sonne des göttlichen Herzens. Rettet die Familie! 137 str. Vez. 75 Din.
Wilms P. H., Der Königsname Jesus. Erwägungen zu den Anrufungen der Litanei vom süßen Namen Jesu. 283 str. Vezano 59 Din.
Zierler P. P. B., Predigten über das allerheiligste Sakrament des Altars. 4 zvezki. Nevez. po 25 Din.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Medtem je vstopila pani Vinicka kot priletna in v zdravilstvu izkušena oseba s Ciprianovičem v drugo sobo, gospodična pa ju je spremila do vrat in se vrnila. Jacek je videl, da velja ta čas izrabiti in se ji je približal:

»Rad bi vam nekaj povedal,« je prišel z drhtečim, čudno tujim glasom, dasi se je trudil, da ostane miren. »Pogledala ga je začudeno in mrzlo: »Česa želite, gospod?«

Jacek se je bolešno, skoro mučeniško nasmehnil »Kar si želim, tega ne dobim, če bi za to dal tudi večno zveličanje,« je rekel in sklonil glavo: »Samo eno bi vas prosil, gospodična: ne očitajte mi krivice, ne žalite me, bodite vsaj malo usmiljeni, saj nisem iz lesa ali železa ...«

»Prav nič vam nimam povedati,« ga je zavrnila: »pa sedaj tudi ni pravi čas za to.«

»Eh! če hoče kdo obupanemu človeku privoščiti dobro besedo, stori to vedno o pravem času, pa naj bo kadarkoli.«

»Morda mislite, da ste zaslužili dobro besedo za to, ker ste ranili moje rešitelje?«

»Bog brani vedno nedolžnega, sicer se to ne bi bilo zgodilo. Služabnik, ki je prišel po te kavalirje v Virombke, vam je moral vendar povedati, kar mu je bil naročil gospod župnik Vojnovski: da jih namreč nisem jaz pozval na boj. Ali niste ničesar slišali o tem, gospodična?«

Seveda je slišala. Služabnik, preprost hlapec, ni

bil župnikovega obvestila sicer dobesedno ponovil, ampak je samo zaklical, da je »mladi Virombski gospod vse vprek posekal.« Pač pa se je bil pan Pongovski na povratku iz Virombke za trenutek ustavil doma in povedal, kaj vse se je dogodilo. Bal se je namreč, da utegne gospodična po kom drugem izvedeti, kako je bil Jacek izzvan. To pa bi morda omehčalo njen srd. Zato je bil sam pohitel z novico domov in seveda ni pozabil pristaviti, da so bili nasprotniki primorani pozvati Tačevskega na meč, ker jih je surovo razžalil. Pongovski je upal, da presodi panna Sieninjska vse na navaden ženski način in se zavzame za tistega, ki je moral več pretrpeti.

Jacku se je vsekakor zdelo, da so ga njene ljubljene oči zdaj manj neprijazno pogledale. Zato je še enkrat vprašal:

»Ali veste to, gospodična?«

»Vem,« je odgovorila, »a mislila sem na nekaj, česar tudi Vi ne bi smeli pozabiti, če me imate vsaj malo radi: tem kavalirjem dolgujem vendar življenje. Sicer pa mi je moj varuh povedal, da so bili primorani pozvati vas na boj.«

»Jaz, da vas nimam rad? Naj mi Bog priča, ki vidi v človeško srce ...«

Gospodična je trenila z očmi, da se ji ne bi orosile. Nato je stresla z glavo, tako, da ji je kita zletela na drugo ramo in dejala: »Tako je!«

Jacek pa je nadaljeval s pridruženim in globoko žalostnim glasom: »Da, da, gospodična! Razsekati naj bi se bil dal na drobne kose, samo da ne bi bili vi žalostni. Tako se vsaj ne bi bila prelila kri, ki vam je dražja od moje ... A temu se ne da več pomagati! Pa kaj sem hotel? - Varuh vam je torej pravil, da so bili primorani pozvati me na dvoboj. Naj ga sodi Bog! Ali vam je tudi povedal, kako neusmiljeno in ne-

znosno me je žalil v moji lastni hiši? Prišel sem zdaj samo zato, ker sem vedel, da ga ni tu. Prišel sem, da vas zadnjič vidijo moje nesrečne oči. Sicer vem, da vam ni nič do tega, a mislim sem, da vsaj ...

Tu je Jacek sredi besede obstal, kajti solze mu niso dale nadaljevati. Tudi panna Sieninjski so pričele drhteti ustnice in se ji kriviti na jok. A ponos in dekliska plahost sta premagali njeno razburjenost. Zatajila jo je morebiti zato, da bi Jacek še bolj milo govoril o svoji ljubezni. Morebiti mu pa sploh ni verjela, da zares odide in se nikoli več ne vrne. Saj se večkrat nista razumela in tudi Pongovski mu je včasih to hudo zameril. A po kratki jezi se je Jacek vselej oprostil ali pa sta molče sklenila mir, in vse je ostalo pri starem.

»Saj bo tudi zdaj takol« si je mislila panna Sieninjska. Tako sladko ji je bilo poslušati ga in gledati njegovo veliko ljubezen: ni si je sicer upal odkrito z besedami razodeti, a pod ponižnostjo je slutila njeno močnost. Zato je želela, da bi ji čimdelj tako milo govoril, da bi čimdelj uživala svojo oblast nad njegovim mladim, zaljubljenim in trpečim srcem.

Jacek pa tega sploh ni opazil in ni razumel kaj ona čustvuje: bil je premalo izkušen v ljubezenskih stvareh in slep, kakor so slepi vsi zaljubljeni. Njen molk je smatral za trdovratno prevzetnost in bridkost mu je vedno teže legala na dušo. Izgubil je mir, s katerim je bil prišel govoriti. Njegove oči so žarele zdaj vse drugače kakor prej. Biserne kapljice mrzlega potu so mu pokrile čelo. Srce mu je hotelo skočiti iz prs. Prevzel ga je obup, v katerem izgubi človek vsa razsodnost in si z lastnimi rokami para svoje skeleče rane.

Govoril je še vedno na videz mirno, a zvok njegovega glasu je bil čisto drugačen: hripav in ostrejši. I

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezki: A. Sheehan, Nadlogi. Povest trškega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. - 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Ljubsko-rtenska povest, 22 Din, vez. 30 Din. - 25 zvezek: Hagard, Hiti cesarja Montemure, 22 Din, vez. 42 Din. - Storie in njegovo burlesko življenje, 14 Din, vez. 22 Din. - 27 zvezek: Pregelj, Otroci soluna, 24 Din, vez. 32 Din.

Žena delavka - sužnja

»Žena je kot sveča, ki gori za druge, dokler ne izgori. Njeno vrednost cenimo šele, ko izgori.«
Dr. Krek.

Če so se kedaj nad ženo katerega stanu uresničevale te besede dr. Kreka, potem se uresničujejo danes bolj kot kedaj pri nas ravno nad ženo-delavko, ki najbolj težko nosi in čuti in moralnem in gospodarskem oziru sistem in posledice kapitalizma.

Mi vsi imamo toliko skrbi in posla z različnimi političnimi, socialnimi in kulturnimi problemi, da pri vsem tem pozabljamo, da je žena-mati središče družine in ne vidimo, ali bolje, nočemo videti, kako ogroženo je danes to središče ravno po kapitalističnem načinu gospodarstva. Namesto teoretičnega razpravljanja pogledimo čisto konkretno, kako žalostno sliko nam nudi pogled v življenje delavskih družin.

Dobro sad more roditi le dobro drevo. Kako naj bo bodoči delavski rod krepak, zdrav in moralen, če mu današnja družba gloda korenine in ubija zlasti dekleta in ženo? Kje naj išče v bodoče Cerkev potov v delavske družine, da zanese vero v srca proletarcev, če ne bo bilo srce delavske matere za vero? In kje naj išče industrija delavca, da mu bo pravilno upravljala stroje ter množila dobiček, če bo delavski rod bolan in shiran? Ali bo šel ponje na kmete, kjer živi še zdrav in močan rod? Da, to bo storil in zaslužil tudi kmet in tedaj boš nadaljevala ti kmetiška žena pot naše proletarke od tam, kjer je ona padla telesno izmučena in moralno uničena!

Delavska družina.

Težek gospodarski položaj delavske družine, slab zaslužek očeta, draginja itd. so prisilili delavsko ženo-mater k temu, da išče tudi ona poleg svojega moža dela in zaslužka v tovarni in rudniku. Pri tem navadno pušča svojo deco brez nadzorstva samo doma. Mnogoštevilni so slučajji, ko vstaja taka mati zgodaj, da opravi svoj gospodinjski posel, za silo opravi in nahrani svojo številno deco in dostikrat nima časa, da bi z njimi molila, ker čas jo poziva k delu v obrat, do katerega ima daleč eno uro in še več. Preden odide, zaklene deco v stanovanje, dokler se ne vrne.

Kadar se vrne, se ji nudi žalostna slika umazanih, strganih in lačnih otrok, ki kličejo kruha. Sama izmučena ne ve, kaj naj prvo stori. Ali naj gre v gozd po drva, ali naj uredi otroke? Otroci za njo niso blagoslov, ampak šiba. Mučijo jo poleg tega mnoge skrbi: dolgovi, obleka in kaj bo, ko bodo otroci še večji. Ko se vrne tudi oče, tedaj se sliši kletev, ker življenje se mu o bopogledu na t obedo gnusi, medtem ko njegov gospodar živi v izobilju. Nima prijazne besede in lepega pogleda ne za deco, ne za ženo. Kaj trpi in čuti duša žene v takih razmerah, to se ne da popisati. Ni ona kriva, da stanovanje ni prijazno in pospravljeno, kakor treba, niti je ona kriva, da ne zna prav gospodinjit in kuhati. Kje pa ima čas in priložnost, da bi se poleg tovarniškega dela še tega učila? In tako taka hiša večkrat goni moža v gostilno in slabo družbo, kjer se zapije. Uboga žena, ubogi otroci!

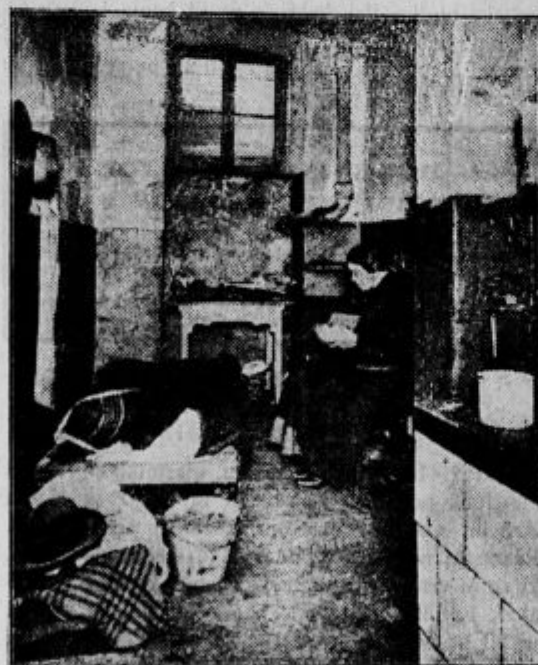
Gledal sem prizor, ki ga ne pozabim: prodovni delavec se vrača na plačilni dan domov. Za aprovacijo in drugo (predplačilo, razne prispevke in druge odtegljaje) so mu odtegnili toliko, da je prinesel seboj od celega mesečnega zaslužka 900 Din samo še 221 Din. Treba je plačati še stanovanje, mleko, obrtnike in trgovca. Eden upnikov ga pričakuje v stanovanju. Skoraj s silo dobi od njega 100 dinarjev. Žena doji najmlajše dete s svojimi suhimi prsi, trije drugi se je napol nagi oklepajo. Ko odide upnik, se zakade v očeta vsi v upanju na kosček kruha. Oče jih pahne od sebe in zakolne: »Vrag vas vzemi vse skup!« Med ženo in možem se vname prepir, katerega sledi pretep. Med preklinjanjem Boga in vsega človeštva zapusti oče družino. Ko se je pozno v noči vračal iz gostilne, so ga pobrali ob cesti pijanega z zlomljeno nogo in ga odvedli v bolnico... Kdo bi zamenjal

s to nesrečno ženo? In vi se čudite, gospoda, da v takem ozračju vraščajo komunisti?

Pogubne posledice tovarniškega dela za žensko.

Že to, da je kapitalistična družba ustvarila tak položaj, da je mnogokrat prisiljena tudi delavčeva žena-mati iskati zaslužka v industriji, je največji zločin nad človeštvom. Še večji zločin nad ženo samo pa je, da se ji odkazuje delo, ki ni v skladu z dostojanstvom žene, in da se za tako moško delo, ki ga je žena radi razmer prisiljena sprejeti, daje slabše plačilo, kakor moškim z isto storitvijo. Če pogledamo v naši industriji vrste dela in kategorije plač, najdemo, da se običajno žene za isto delo in isto storitev plačajo za 1/2, da, celo za polovico slabše kakor moški.

To je naravnost pogansko izrabljanje ženske, zavedno izpiranje njene narave, njeno sistematično fizično in moralno ugonabljanje. Taka ženska nujno rodi telesne slabice z dis-

Žena delavka v svojem — »domu«.

pozicijami za moralne napake in pregrehe. Saj tudi sama z neko neodoljivo silo moralno propada!

Strašno so namreč baš v tem oziru posledice, ki so združene z zaposlitvijo žene v industriji. Ker je mnogokrat zaposlena v družbi z razuzdanimi moškimi, se polagoma prilagodi razmeram in dostikrat niti sama ne zaznava, kako jo je zapustila ženska rahlost in sramežljivost. Le pojdi z menoj v Trbovlje. Tu vidiva ženo, kako tišči pred seboj voz za vozom premoga ali vihti v roki lopato ali tudi kramp, in slišiš iz njenih ust besede in kletvine, ki ti pretresajo mozek! Pa stopiva v gostilno. Tu vidiva žensko delavko kako se kosa s pijanci, pije žganje in kvanta, časih huje od vseh moških, tedaj se vprašaj: Ali je to še ženska?

Ti se zgražajš? Jaz tudi. Toda kdo je kriv? Mar ne ta brezdušni, nekrščanski, brez-moralni moderni kapitalistični gospodarski sistem, ki mu človek ni oseba, ni telesnoduhovno bitje, ni podoba božja, ampak gola stvar, ki se izrablja v namen tega gospodarstva. Ali ni tu božji red postavljen naravnost na glavo? Ali ni to roganje vsem božjim in naravnim zakonom?

Vedno globlje v moralno propast.

Ni torej čuda, da se nemoralnost med žensstvom v industrijskih krajih strašno širi. Kjer so gospodarske in socialne razmere za delavstvo najslabše, tam je tudi nemoralno življenje največje. Te razrvane razmere izrabljajo potem v svoj namen protiverske organizacije, ki se v prvi vrsti vržejo na ženo, ki je najsijajnejša agitatorica in požrtvovalna

delavka za idejo. Kino, zabava, ples, odvrčanje od materinstva, propaganda svobodne ljubezni, odprava plodov itd., z vsem tem mičejo in potegujejo k sebi ženski svet že v zgodnji mladosti. Krščanske organizacije s tem seveda ne morejo konkurirati, vendar pa bi se dalo več storiti s posebnim delavskim apostolatom po primeru francoskih katoličanov. Kako naj se n. pr. zajezi delovanje nasprotnikov v Hrastniku, kjer živi 5000 delavskih duš brez cerkve, nedeljske službe božje in duhovnika? Tudi v Trbovljah pravijo, da je cerkev preveč oddaljena od delavskega središča. V trboveljski župniji je stalno od 15 do 20% rojenih otrok nezakonskih. Tudi varnostni organi so premalo pazljivi. Dekleta so preveč prosta. Vsako uro po noči najdeš taka izgubljena dekleta, ki se klatijo po cestah in zakonih. Strašno je dejstvo, da postaja v času težke brezposelnosti in pomanjkanja mnogim to že poklic. Prostitucija se bohotno širi. Kar se pa tiče zdravja, nam statistika pove, da umrje v Trbovljah mladih deklet na jetiki izmed vseh smrtnih slučajev do 75%. V zadnjih treh letih je beležiti tu 20 samomorov mladih deklet. Ker je brez dvoma, da preporod izhaja iz takozvanih nižjih slojev, potem mi sploh ne smemo računati na kakšen preporod, ko se delavski sloj tako moralno zastruplja in se vedno več kmetškega ljudstva priteguje v industrializacijo, kjer se telesno in duševno izpridi!

Usodni vrtnec vleče za seboj vedno bolj kmečka dekleta.

Bolj ko se industrija širi v naši deželi, bolj se širi ta klic od vasi do vasi in ne brez uspeha. Razumeti je delavsko mater, ki komaj čaka, da doseže hčerka 14 let, da tudi sama nekaj prisluži. Ali da s tako silo, kot še nikdar prej, silijo kmečka dekleta iz dežele v tovarno in to v času, ko kmet težko pogreša delovnih moči in ko je položaj v tovarnah skrajno slab, posebno za dekleta, to je nerazumljivo! Ta pojav si je mogoče razlagati samo na podlagi dejstva, da malemu kmetu manjka denarja in pa, kar bo morda še bolj točno, meščanski duh in slá po lepi obleki in prostem življenju v mestu vedno bolj prodira na deželo. Mlado kmetško dekle zaželi lepe obleke in denarja na roko, katerega doma redko vidi. Zato gre v mesto ali v tovarno in dela za vsako ceno še tako sramotno, ker hrano in stanovanje ima doma,

služi si večji del le za obleke. Izjeme so seveda hčerke baltarjev z majhnimi zemljišči.

Ker se s tem pomnožuje brezposelna armada res delavskih deklet in tlačijo njih plače k tlom, zato je položaj delavskih deklet tako težek, ker te žive le iz rok v usta in so odvisne največkrat samo od borne plače. Delavke iz dežele so radi tega dostikrat največja nesreča za prave delavke v industrijskih krajih in mestih. Znani so slučajji, da sprejema tovarna dekleta, ki jih 14 dni za njih delo sploh ne plača, potem dobe na uro en dinar in polagoma nekoliko več. V splošnem so plače mladih delavk silno nizke in tako krivične, da si delavsko dekle ne more nabaviti najpotrebnejšega, kaj šele, da bi skrbela tudi za svojo izobrazbo, za svoj življenjski poklic, ki je pred njo. Zaradi tega, ker so prisiljene hčerke delavcev že s 14 letom na delo v tovarni, ki jo že v zgodnji mladosti ubija, in nima prilike za izobrazbo v gospodinjstvu, zato je mnogokrat položaj delavske družine še težji, ker vodi gospodinjstvo nevedša in neizobražena žena.

O, da bi se kmetška dekleta zavedala, v kaki nevarnosti se izpostavljajo v tovarnah, gotovo se ne bi podajale na trnjevo pot tovarniške delavke!

Mnogokrat morajo taka dekleta iz domače vasi hoditi cele ure do tovarne v zgodnjih jutranjih urah, ali pa se pozno ponoči vračajo večkrat tudi skozi gozd domov. Na potu in v tovarni se nahajajo največkrat v razuzdani družbi, polagoma se pokvarijo popolnoma in konec je navadno padec v nemoralnost in bolezen. Tako se polagoma okužijo celi novi kraji, kjer se pozidajo tovarne. Taka neizkušena dekleta tudi najraje nasedejo protiverski propagandi, kakor dokazuje izkušnja, tako da se jim naglo izruje iz srca vse, kar je vcepila vanj ljubeča verna kmetiška mati.

* * *

Za varstvo in zaščito delavskih deklet je pri nas v splošnem silno slabo preskrbljeno. Le v nekaterih industrijskih krajih je beležiti dekleške domove in zavetišča, tako n. pr. v Trzinu.

Tako se naš narod z razvijajočo se industrijo vedno bolj proletarizira in tudi demoralizira. Rešiti naš narod, s tem, da osvobodimo žensko telesnega in duševnega suženjstva, v katero jo je okoval brezbožni kapitalizem, ali pa vsaj izkušati lečiti rane, ki jih ji prizadeva obremen z brezversko propagando istotako brezbožni socializem in komunizem, to naj bo skupna naloga in cilj vseh krščanskih organizacij, ki morejo le z združenimi močmi premagati skupnega sovražnika temeljev naših družin, krščanskih delavskih žen.

Lopovščina prvega razreda

»Slovenec« je v soboto poročal o uboju Andreja Zupana iz Znojil pri Čemšeniku. Ubijalec Ivan Kajbič se je po zločinu sam justiciral in se obesil. Zaklal je Zupana ne namenoma, ampak v pijanosti; povod zato mu je dal Zupan sam, ker je pognal njegove konje — daljni vzrok pa je bil ta, ker sta imela oba isto dekle. Oba sta bila mirna fanta in tudi Kajbič ni preje nikoli kaj kaznjivega izvršil.

»Jutro« pa v nedeljo poroča o uboju popolnoma lažnjivo in tendenciozno, da je zagrozen »klerikalni« bogataš Kajbič ubil »naprednega« rudarja Zupana, ker je umorjeni opornil na političnem shodu, ki sta ga v Znojilah priredila gg. Flisek in Tiringar. Tako izrablja »Jutro« dosledno svoji lažljivosti in politični nemoralnosti težko nesrečo dveh mladih fantov v politične namene. V kotredeljski občini, kamor spada tudi vas Znojile, bodo namreč 22. julija občinske volitve. Po razpoloženju volivcev bo demokratska stranka izgubila Zupana in vsaj polovico odbornikov. To demokrate strašno boli in na vse načine izlivajo svojo jezo in sovražstvo na one, ki ljudstvo politično probujajo, da ne bo več hlapčevalo stranki TPD. Og. Flisek in Tiringar nista v Znojilah imela shoda, ampak sta pobirala podpise za kandidatsko listo. Z umorjenim Zupanom nista nikjer govorila. Kajbič pa je iz Jesenovega, ki spada še v trojansko občino, in sploh ni bil v nedeljo v Znojilah; tudi se ni nikoli

politično udeleževal. Kako je Kajbičeva hiša »klerikalno zagrizena« pa naj bralci presodijo po tem da kaplan sam niti malenkostne bire ni dobil. Preč ubojem se tudi nista nič prepirala o politiki, torej je vse »Jutrovo« poročanje grda laž, tem grša, ker gre za zlorabo težke nesreče v politične namene. Avtorju te laži pa po vsej pravici pristoji naslov: lopov.

Naknadno smo izvedeli k temu dopisu še sledeče: Oče Ivana Kajbiča je kandidiral na demokratski listi pri občinskih volitvah v trojanski občini — torej nov dokaz, da ubijalec Ivan Kajbič ni bil zagrozen pristaj SLS in ni ubil Zupana iz politične maščevalnosti.

* * *

Tukaj imamo torej naravnost klasičen primer nepoštenega poročanja, kakor ga goji tako zvan »napredno« časopisje, v prvi vrsti »Jutro«. Nesrečo, ki nima nobenega političnega obeležja, izrabljati v slučajne politične namene, blatiti osebe, ki niso med živimi, se torej ne morejo braniti, in tako skušati osramotiti cele stranke, da sodijo zločince — to je žalosten privilegij, ki si ga lasti jutrovski tisk in ki je med drugimi kulturnimi narodi sploh nemogoč. — Kajti omenjeni slučaj ni osamljen, ampak tako podkivanje posameznih privatnih činov in zločinov političnim strankam in prepričanju — to je pri »Jutru« sistem, odkar obstoja. Naj se to obesi na pranger!

Sergej Münzloff:

Neverjetni pop

Eh, gospoda moja, ni treba tako strogo obsojati ljudi, kakor to delate! Tudi grešnikov Bog potrebuje, ne samo pravičnikov. Poslužuje se enako enih in drugih, da stori dobro, in — po pravici povedano — je grešnik včasih še bolj pripraven za to. Povem vam v dokaz to-le zgodbo:

Nekoč je živela v našem okraju graščakinja; Neverska se je pisala. Jaz sam je nisem videl, nisem imel prilike, zato sem bil dobro znan z njenim sinom. Rodion Andrejič mu je bilo ime. Hočem vam razpusti zgodbo, v katero je zašel, prav čudno reč! Bil je edinec. Mati ga je čuvala kakor oko v glavi. Bila pa je ošabna, oblastna gospa, prava Semiramida. Dediči imajo še njeno sliko, in ta tako gleda, da kar strah popade človeka. Kaj, si nehoti misliš, če oživi, pa mi koj zapiše pet in dvajset šib! Zato pa je bil njen sin, kakor se pravi, deklece: zmotil se je pa se rodil kot deček. Pohleven je bil pa miren, niti besedice se ni upal ziniti proti materi. A vsaka mevrža nekoč brne, če postane polnoletna: to je že prirodni zakon. Tudi Rodiona Andrejiča je doletela o svojem času njegova usoda. Postal je 19 let star, vzplamtela mu je kri pa se je čez ušesa zaljubil v Nastjo, mamičino hišno. Dekle pa je bilo res zastavno: plavalso, visoko, z velikimi sinjimi očmi. Spoznal sem jo že kot priletno gospo, a še takrat — lahko rečem — vsi smo jo radi gledali! No, pa sta

pričela ljubezen in, kakor se pravi, posledice niso izostale. Videti je bilo, da je štoklja na poti. Rodion Andrejič, čim je to zvedel, je takoj pred materjo pokleknil, mlečnozobec bedasti. Tako in tako, — je rekel, — blagoslovite naju, hočem Nastjo vzeti za ženo! — Mati pa mu je seveda prisilila takoj, zausno in potem še drugo — na obe strani. Saj je iskala za sinčka nevesto-knežno ali grofco, iz najbolj ugledne rodbine, a namesto tega naj bi dobila kmečko sinaho? — »Proklela te bom!« — je rekla — »še ficka prevrtanega ne boš od mene dobil, če me ne maraš ubogati!« — Ze drugi dan ga je napodila k strici v Petrograd, da bi ga dal v službo... Z Nastjo pa je seveda imela še manj skrbi. Povezati je morala svojo culico, vtaknili so jo v kmečki voz in poslali pasti gosi v drugo graščino v oddaljeni guberniji. Takrat še niso bili kmetje prosti. Šele dve leti pozneje so zrušili tlako.

Tukaj bi — kakor se pravi — naredili lahko piko. Mar je bilo malo v teh časih na Ruskem sličnih dogodkov? Pa ne — klobčič se je skotal naprej in se še pričel odvijati. Kaj vem, koliko časa je minilo! Rodion Andrejič je prejel v Petrogradu pod roko vest, da je velela njegova mati Nastjo omožiti na Belo nedeljo s starim patirjem Sidrom Jegorovim.

No, dobro! Veliki post je potekel, Veliki teden se je tudi končal. Prišel je za poroko

1 L. 1863. za carja Aleksandra II.

določeni dan. Nastj so privlekli v cerkev. Obuta je bila v nove kmečke lipove coklje, ženinovalo darilo. Pastir sam je tudi cepetal kakor izgubljen po prazni cerkvi. Seveda so zapisali poroko v cerkvene knjige, kakor gre po postavi. Nevesta se je obupno jokala, pretakala je bridke solze, a kaj pomaga — gospa so tako odredili!

Starček pop ju je peljal pred oltar, odprl Sveto pismo in baš je hotel pričeti s poroko, je — lop! — stopil v cerkev mladi Neverski. Spremljal ga je častnik s potegnjeno sabljo, in za njim je korakala petorica orjaških fantov v dolgih trgovskih kaftanih. Pop se je ozrl na došlece, spoznal mladega gospoda in obmolnil — jezik mu je odpovedal! Rodion Andrejič pa je stopil naravnost k pastirju: odrinil ga je z roko in se postavil namesto njega poleg Nastasje. — Pojdi, če hočeš — dnesti zdravo kožo! — mu je rekel. Sunil je pastirju v roko šop bankovcev. — Vi pa, batjuška — je dejal popu — opravite svoj posel pa naju poročite! — Pop, staro revše, ni vedel ne kod, ne kam. Nekaj je zamrmral in hotel ugovarjati. A častnik, ki je hotel biti pri priporoki, mu je podtaknil velik svenjen rubljev. Pop je videl, da ima vse polno denarja, — eh, pa naj bo! — je mislil in pričel s poroko... V cerkvi je bilo samo kakih pet zija. Nobeden ni razumel, kaj pomeni ta čudež, odkod je padel ta junak kakor sneg na glavo, in čemu je pastirju otel nevesto? Saj je bilo vse kakor v pravljici! Pastir pa je izginil ko kafa — bogvekam je pobegnil,

tako se je prestrašil... No dobro, vam pravim! Pop je torej vse v redu opravil, trikrat je peljal parček okoli cerkve in ga je — kakor se pravi — zvezal za vse življenje. Pred cerkvijo je že čakala trojka. Nastjenka je stopila po poroki za trenutek v cerkovniško stanovanje in se preoblekla: prinesli so ji gospodsko obleko. Potem so se vsi vsedli v voz, častnik je zakričal na voznika, in so tako oddrveli, da se je dvignil prah kar do neba! Mlada poročenca sta srečno prispela v Petrograd. Odtod je poslal Rodion Andrejič materi pismo in milo prosil, naj mu odpusti. Ženil sem se, — je pisal, — ker nisem drugače mogel, sicer bi me pekla vest in bi me zmučila do smrti!

Stara pa ni nič odgovorila. — Nimam nobenega sina več! je rekla, strgala pismo in ga vrgla na tla...

Potem je preteklo kako leto dni. Presneto tenko je moral piskati Rodion Andrejič v prestolici. Spoznal je, kako si služijo ljudje kruh v potu svojega obraza pa nič ne zaslužijo kakor žulje... A nenadno je od doma prispel brzjav. Oskrbnik je sporočil, da je mati nenadno umrla. Hudo debela je bila, kot iz železa vilita. Podbradek je imela kar na tri nadstropja: tako jo je davila mast. Nenadno jo je zadela kap.

Rodion Andrejič se je odpeljal z ženo v graščino. Tam pa je že bilo vse polno sorodnikov. Stara je vsem trdila, da bo sina sploh razdedinila. Zda so vsi zavohali pečenko! Pričeli so iskati oporoko, a je ni bilo nikjer,

Vprašanje cest - končno rešeno

Ljubljanski oblastni odbor je sklenil v 67. seji na temelju čl. 94 zakona o samoupravi v zvezi s pooblastilom čl. 362 finančnega zakona za leto 1928-29 uredbo, s katero se na novo urejuje službeno razmerje bivših deželnih, sedaj oblastnih cestarjev in mostničarjev. Oblastni odbor je pri tem vodila okolnost, da veljajo na njegovem ozemlju v tem pogledu različni predpisi glede nastavljanja, službenih prejemkov, pravic in dolžnosti cestarjev in mostničarjev. Vrhovna uprava javnih nedržavnih cest in mostov ter njihovo podpiranje pa spada pod oblastni odbor.

Služba oblastnih cestarjev in mostničarjev je urejena na načelu zasebno-pravnih pogodb v smislu določb občega državlanskega zakonika. Poleg tega pa je v interesu službe zajamčen značaj javnih organov ter so kot taki zaščiteni z zakonom. Predmetna uredba pomeni velik napredek v dvojnem pogledu. Prvič se bo število cestnih uslužbencev zvišalo od 180 na 400. Drugič pa se bo izdatno zboljšal materialni položaj uslužbencev. Predvideni so pa tudi vsi pogoji, ki so potrebni v interesu smotrene in pametne cestne uprave.

Število cestnih nastavljenecv je bilo do sedaj mnogo prenizko; na enega je prišlo nad 12 km cestne proge. Naravno, da je ni mogel redno oskrbovati, ker rabi pet do šest ur na dan samo za pot, ako hoče svojo progo dnevno pregledati. Pred leti je bilo število cestarjev znatno višje, pa se je stalno krčilo, ker je država vsako leto zmanjševala proračun za kritje. Posamezni cestni in okrajni odbori so sicer pomagali na ta način, da so najemali dinarje za to delo. Navedeni način pa je bil ne samo dražji, ker so mezde dinarjev višje od stalnih delavcev, ampak tudi slabši in nesistematičen, ker se dinar ne more tako živeti kot stalni cestar. Omeniti je, da se nahaja v upravi ljubljanskega odbora okoli 2800 km oblastnih cest, med katere spada sedaj tudi 65 km dolga, dosedaj državna proga.

Služba cestarjev je bila dosedaj urejena naslednje: Deželni cestarji so bili razvrščeni v tri službene kategorije z mesečno plačo 12,50 Din, 13,75 in 15 Din. V vsaki kategoriji je bila ena tretjina. Poleg te osnovne plače, ki se po vojni ni spremenila, je prejemal cestar na podlagi odloka ministrstva za javna dela iz l. 1921 še draginske doklade: a) draginski dodatek na osnovno plačo v višini 60 Din mesečno; b) osebno draginsko doklado 7 Din na dan; c) rodbinsko draginsko doklado po 2 Din na dan za člana družine, vendar z omejitvijo, da vse mesečne draginske doklade ne gredo preko 500 Din in da se rodbinska doklada za otroke plačuje le do 15. leta. Potemtakem se gibljejo mesečni prejemki cestarja med 282,50 Din in 575 Din. Ti službeni prejemki so mnogo prenizki ter nikakor ne odgovarjajo sedanjim življenjskim prilikam. Posledica teh nizkih prejemkov je ta, da si deželni in okrajni cestarji (teh je 49) iščejo postranski zaslužek, bodisi da med delovnim časom obdelujejo svoje posestvo ali pa so v dnini pri sosedih. Razumljivo je tudi, da odbori in organi pri teh razmerah ne morejo zahtevati strogega izvrševanja cestarskih poslov. Cestarji pa komaj poznajo dodeljeno progo, kaj šele da bi službo redno vršili.

Te neurejene razmere so povzročile cestni upravi mnogo škode in so poleg neplačanih dvetretjinskih prispevkov glavni vzrok, da je večina deželnih in okrajnih cest v skrajno slabem stanju. Z novo uredbo je uveljavil oblastni odbor zlasti ta načela: a) Cestarji na prevzetih državnih cestah se zednačijo z ostalimi deželnimi odnosno okrajnimi cestarji. Stavijo se torej državni upravi na razpolago, na kar bo izšel nov razpis z novimi pogoji. b) Vse cestarje na cestah, ki jih upravlja oblastni odnosno okrajni odbor in zastop, nametša oblastni odbor. Cestarji imajo stalno mesečno plačo, ki se jim izplačuje posledobno. Osebe, stare preko 40 let, redno ne morejo biti več nastavljene. c) Število mest se zviša na 400, vsak cestar bo imel približno 7 km proge. Najvišje število cestarjev po posameznih okrajih se bo določilo sporazumno z odbori in zastopi, z omejitvijo, da se število 400 ne sme prekoračiti. d) Povprečni službeni prejemki znašajo 25 Din na dan ali 750 Din mesečno; začetniki dobijo nekaj manj, starejši nekaj več.

Dočim znašajo danes službeni prejemki deželnih in okrajnih cestarjev in tistih, ki jih je odstopila država, skupno na leto 1.208.935 Din, bo znašala potreščina vseh službenih prejemkov po novi uredbi letno 3.750.000 Din. Dve tretjini službenih prejemkov plačuje iz svoje blagajne oblastni sklad, ena tretjina pa odpade v breme cestnih okrajev. Nova uredba stopi v veljavo 1. avgusta t. l., do tega časa pa se bo izvršila prevedba cestarjev in mostničarjev na nove prejemke.

Na seji dne 11. t. m. je oblastni odbor ljubljanski sprejel pravilnik zaklada za zgradbo malih stanovanj v smislu tozadevne oblastne uredbe z dne 10. marca 1928. Hkrati z gornjo uredbo izide tudi ta pravilnik v prvi številki »Samouprave«.

Sklep romunsko-poljskega tiska. Konferenca romunsko-poljske tiskovne zveze je bila danes končana.

Ali je vojna v Kini končana?

v London, 12. jun. (Tel. »Slov.«) V nekem manifestu, ki ga je poslala nankinska vlada tujim državam, se izjavlja, da se po končani vojaški revoluciji namerava izvesti rekonstrukcijski program. Nacionalistična vlada zahteva od veslešil, da takoj umaknejo svoje čete s kitajskega ozemlja, kar je najboljša podlaga za varstvo tujcev in najboljša jamstvo za mir. Dogodki v Cinanfuju pa naj se predložijo mednarodnemu razsodišču. Kakor poroča »Exchange Telegraph« iz Tokia, je japonsko vojno ministrstvo prejelo poročilo o smrti generala Čangsolina.

Ves Peking se nahaja v zastavah revolucije. Proglasi zagotavlja varnost življenja in lastnine domačinom in tujcem. Maršal Feng je došel v avtomobilu iz Pactingfuja in je nastanil svoj glavni stan v vojnem ministrstvu. Kitajski ekscesar je zbežal na japonski ladji v Daire. Nankinska vlada pripravlja velik

razglas zmage, v katerem bo napovedala odpravo krivičnih pogodb in ustvarjajoče delo v narodni skupščini. Vrhovni poveljnik južne armade Čangkajšek je na pritisk nacionalne vlade preklcal svoj odstop.

Reuter poroča, da so dospela v Šanghaj japonska poročila o bombnih atentatih, ki so se vršili v vseh krajih mesta Mukdena. Bombe so namenjene japonskim upravnim poslopjem, tako da je vse japonsko uradništvo v stalni razburjenosti. Kitajski stražniki so pri eksploziji zbežali.

v Pariz, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Poročila iz Kitajske vplivajo nemirno. Smatra se, da kitajska državljanska vojna še ni končana. Zlasti gre za to, kdo izmed vojskujočih se generalov bo prevzel vrhovno poveljstvo in da ni izključeno, da se začne borba med generali. Mišljena sta general Feng in Čangkajšek.

Socialist sestavlja vlado

v Berlin, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Državni kancler dr. Marx je danes državnemu predsedniku Hindenburgu izročil ostavko vsega kabineta, ki je bila sprejeta. Hindenburg je nato poveril voditelju socialnih demokratov, poslancu Hermannu Müller-Frankenu sestavo novega kabineta, ki je to nalogo sprejel in bo tekom današnjega dne stopil v stik z voditelji strank, jutri pa poročal o svojih uspehih.

v Berlin, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Otvoritevna seja nemškega državnega zbora se začne jutri popoldne ob 3. Predvideva se, da bo po opravljenih otvoritvenih formalnostih takoj zopet izvoljen bivši predsednik državnega zbora. Zopetna izvolitev socialnodemokratskega poslanca Loebeja za predsednika je zagotovljena. Za mesto III. podpredsednika prihaja v poštev izvolitev komunista. Socialni demokrati so sklenili, da bodo glasovali za komunista, če se komunisti obvežejo, da bodo spoštovali poslovni red. V pruskem deželnem zboru, ki je bil istočasno nanovo izvoljen, je na današnji razpravi predsedoval komunistični predsednik. Njegovo poslovanje je bilo ugodno, ker so komunisti danes bili mirni, dočim so včeraj precej divjali.

Težki dnevi v Pragi

v Praga, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Po osemdesetdnevem odmoru je danes začela poslovati češkoslovaška poslanska zbornica. Položaj sedanjice večine je zelo težaven. Rešiti je izredno težke probleme: noveliranje socialnega zavarovanja in reaktiviranje upravne reforme. Govori se že o novih koalicijah, in sicer ali o rdečo-zeleni z izključitvijo katolikov, ali o črno-rdeči koaliciji z izključitvijo agrarcev.

Na direktno željo predsednika Masaryka, ki hoče, da se položaj izogne popolnemu prelomu med večino in opozicijo, katera grozi, da bo odložila mandate, so se danes predlagala nova pogajanja o noveli socialnega zavarovanja. Težkoče glede upravne reforme obstoje v tem, da se imajo v nekaterih dneh imenovati po upravni reformi deželni predsedniki.

Na današnji seji je slovaški socialni demokrat dr. Derer ostro napadel slovaško ljudsko stranko in posebno voditelja njenega radikalnega krila Tuko. Rekel je, da je Tuka škodljivec republike, da organizira Rodbrano, to je slovaško fašistično organizacijo, katero so oblasti prepovedale. Izdelal je celo katekizem za rodobrance, ki je sestavljen po vzorcu madžarskih vojaških organizacij in ki je bil radi svoje vsebine konfisciran. V tem katekizmu je Tuka dajal Slovakom nasvete, kako se more preprečiti, da ne bi Čehi požrli Slovakov.

Nemci soudeleženi na romunskem posojilu

v Bukarešt, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Iz krogov, ki so blizu vladi, se čuje, da je prejela romunska vlada brzojavko iz Berlina, da bo romunsko zunanje posojilo sklenjeno v najkrajšem času. Direktna pogajanja romunskih posredovalcev s predsednikom nemške države banke so potekla ugodno. Upanje je, da se bodo odstranile težkoče, ki so se stavile z nemške strani radi romunskih predvojnih rent, in da se bo nemška državna banka udeležila stabilizacijskega posojila. »Lupta« izjavlja, da se bo, če bi se posojilo v tej točki izjavilo, izvedlo posojilo z osem bankami, ki so se podpisale preliminarne pogodbo.

Francija bo le stabilizirala frank

v Pariz, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Francoski ministrski svet je imel danes pod predsedstvom državnega predsednika Doumerguea sejo, na kateri se je odločilo o reformi francoske valute. Kabinet se je soglasno izrekel za takojšnjo zakonito podpiranje franka, potem ko je Poincaré odstranil zadnji odpor penzijskega ministra Marina s tem, da je zagrozil z demisijo. Francoski frank se bo bržkone stabiliziral na podlagi sedanjega kurza približno v višini 126 lita za 1 funt, tako da bo nova francoska valuta dobila točno veljavo ene petine zlate valute. Zakon o stabilizaciji, katerega pripravlja finančno ministrstvo skupno s strokovnjaki francoske narodne banke, se bo pred-

Časnikarji na mali antanti

v Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministrstvu se je vršila konferenca v zvezi s pripravi za konferenco Male antante in za konferenco časnikarske Male antante. V sporazumu z zunanjim ministrstvom in organizacijo časnikarske Male antante v Romuniji in češkoslovaški bodo našo državo na konferenci časnikarske Male antante zastopali: dr. Ljuba Hadži-Gjorgjevič, ravnatelj tiskovnega oddelka v zunanjem ministrstvu, dr. Andra Milosavljevič, »Politika«, Mihajlo Zivančević, »Samouprava«, Radoje Marković, »Vreme«, dr. Rudolf Maixner, »Obzor«, Vinko Denič, zagrebške »Novosti«, dr. Milan Fabijančič, »Jutro«, Viktor Schweiger, »Slovenec«.

Titulescu v Belgradu

v Bukarešt, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Tukajšnje zunanje ministrstvo je prejelo od Titulescu brzojavko, da odpotuje iz Ženeve in da se bo pri povratku v Bukarešt dva dni zadržal v Belgradu. V tukajšnjih političnih krogih se temu obisku pripisuje velik politični pomen, tembolj, ker bo Titulescu itak v kratkem času prišel skupaj z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem na konferenci Male antante v Bukareštu, in da bi torej Titulescu ne prekinil svojega potovanja v Belgradu, če ne bi bilo treba rešiti važna, aktualna politična vprašanja med obema državama.

Zunanji minister je sprejel poročilo, da romunski zunanji minister Titulescu prispe v Belgrad v četrtek. Do meje mu gre nasproti poslanec zunanjega ministrstva. Titulescu se bo mudil v Belgradu dva dni. Nato odpotuje v Bukarešto, da prisostvuje konferenci Male antante.

Drobne vesti iz Belgrada

Na današnji seji vlade je ministrski svet razpravljal o raznih tekočih vprašanjih ter nadaljeval razpravo o delu v narodni skupščini.

Finančni odbor je imel danes popoldne sejo, na kateri pa ni prišlo do razprave, ker niso mogli prisostvovati ministri, ki so imeli istočasno sejo vlade. Prečital se je zapisnik zadnje seje, ki je sestavljen v slovensčini. Sprejet je bil soglasno in z odobravanjem.

Jugoslovanski parlamentarci v Berlinu. Od 23. do 28. avgusta se vrši v Berlinu interparlamentarna konferenca. V imenu našega parlamenta se te seje udeležijo: dr. Laza Marković, dr. Milan Stojadinović, Anton Sušnik, podpredsednik Jugoslovanskega kluba, dr. Jevremović, Svetozar Pribičević, Radko Parežanin, dr. Kosta Kumanudi, Sečurov, Salih Ba-ljič, Joca Jovanović in drugi.

Avdijske na dvoru. Popoldne je Nj. V. kralj sprejel v avdienco zunanjega ministra dr. Vojo Marinkoviča. Ravno tako je sprejel v avdienco predsednika vlade Veljo Vukičevića.

Zagreb ne bo protestiral

č Zagreb, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Danes bi se imela vršiti seja zastopnikov skupin v zagrebškem občinskem svetu, na kateri naj bi se našla formula za protest proti netfnskim konvencijam. Ker so zagrebški delavci izjavili, da nočejo nastopiti skupno z meščanskimi strankami, se je sklenilo, da bodo meščanske stranke same našle skupno pot za protest in se je radi tega sklicala seja občinskega sveta. Na splošno presenečenje samostojnih demokratov in radičevcev je danes na seji zastopnikov posameznih strankarskih skupin zagrebškega občinskega sveta župan dr. Heinzl izjavil, da nima smisla sklicati protestno zborovanje, kar je izzvalo pri KDK skupini proteste.

K zadrskim dogodkom

Ob priliki fašističnih manifestacij in izgre-dov v Zadru smo med drugim objavili po došli poročilih tudi, da je komisar zveze fašija Avenanti na čelu skupine fašistov udril v cerkev, v kateri se vrši služba božja v slovan-skem jeziku in insultiral več navzočih pobožnih. Agenzia Stefani pa je na to objavila, da je monsignor Monzani, zadrski škof, naslovil navedenemu komisarju Avenantiju pismo, v katerem škof omenjeno vest označuje kot nerresnično in da smatra za svojo dolžnost to ugotoviti. — To jemljemo v vednost in prinašamo, ker nočemo delati nikomur krivice.

Dunajska vremenska napoved za 13. junij: Po večini jasno, višja temperatura.

Novosadska vremenska napoved za Slovenijo. Zmeren severni veter. Oblačno. Deloma vedro. Malo dežja.

Borzna poročila

Budimpešta (termin. borza). Tendence žvrsta. Pšenica: okt. 30.50, 30.56, zaklj. 30.50—30.58, marec 32.64, 32.68, zaklj. 32.66—32.68; rž: okt. 26.30, 26.34, zaklj. 26.32—26.34, marec 29.28, 28.14, zaklj. 28.20—28.24; koruza: 29.74, 29.80, zaklj. 29.78 do 29.80, maj 25.10, 25.30, zaklj. 25.38—25.42.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 81.65. Živno 111.40, Jugo 10.70, Hipo 7.25, Alpine 42.10, Leykam 9.65, Trbovlje 61.25, Kranjska industr. 38.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.52, Kodanj 190.70, London 34.70875, Milan 37.38, Newyork 711. Pariz 27.9775, Varšava 79.70. — Valute: dolarji 709, lira 37.54, češkoslov. krona 21.0575.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 192.75, London 164.70, Newyork 83.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.35, London 277.25.

TOSKA, GOSTOVANJE G. DE MAZZEL

Snoči 12. t. m. je dala naša opera Puccinijevo Tosko. Naslovno vlogo je odlično odigral G. Mitrovičeva. V vlogi Skarpije je gostoval zagrebški bariton G. Primožič, ki ga v tej vlogi že poznamo od prej, Čaravadosija pa je dal gost iz pariške Opera Comique G. H. de Mazzel. G. Mazzel ima odlični tenor pretežno lirski barve, ima svoj glas v oblasti v vseh ožirih, da v nižjih legah morda za las nosljajajo. Ima zmagovito višino in zna lepo stopnjavati, igralski se mu pozna, da je imel izvršnega režiserja. S Mitrovičevom, Mazzejem in Primožičem — Skarpijo smo žul skrbno pripravljeno Tosko, ki naši operi ni delala sramote. Bilo je i mnogo aplavza ob odprtem odru.

Tudi Karol za ločitev zakona

v Bukarešt, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor se poroča iz Bruslja, je romunski princ Karol stopil v stike z nekim bruseljskim odvetnikom radi uvedbe ločitve zakona s svojo soprogo, materjo sedanjega romunskega kralja Mihaela.

v Atene, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Romunski poslanik v Atenah je prejel od Titulescu nalogo, da se udeleži konference Male antante.

Znamenito delo izkopano. Pri izkopavanju v antičnem Kalidonu so našli glavo kipa Bakhusa, ki je najbrže delo Fidiasa ali pa njegove šole.

Madžarska podržavi južno železnico. »Pesti Naplo« poroča, da bo madžarska vlada še v tekočem letu podržavila madžarske proge bivše južne železnice.

Preko Atlantskega oceana. Danes ob 7. uri 20 minut ameriškega časa je startala s Roosevelt Fielda Mabel Boll, da drugič preleti Atlantski ocean.

Maribor

□ **Prav moderno kavarno dobimo v kratkem** Mariborčani. Gosp. Strehar misli prirediti pritičje in prvo nadstropje hiše št. 2 v Slovenski ulici za kavarniške prostore. Načrt je zamišljen v velikem obsegu, oprema kavarnice bo odgovarjala vsem modernim zahtevam. V prvem nadstropju bodo tudi razni klubovi prostori. Komisionelen ogled se je vršil pred večeranjem.

□ **Javna seja mestnega mladinskega sveta.** V ponedeljek ob 17. uri so se zbrali v mestni posvetovalnici zastopniki mladinskega sveta, športnih društev in drugih korporacij, ki so bile tangirane pri obravnavanju prevažne teme: O telesnih vajah na prostem in telesni vzgoji. Po zanimivem referatu g. gimn. ravnatelja dr. J. Tomiška o tem predmetu, je obč. svetnik g. Šolski upravitelj Grčar navedel nekaj pritožb glede naših športnih društev in se je nato razvila prav živahna debata. Plod 2 in pol ure trajajoče razprave so bili sklepi, ki jih bo mladinski svet dostavil tukajšnjim športnim društvom in ki bodo brez dvoma velike koristi za nadaljnji razvoj našega športa. K zadevi se o priliki povrnemo.

□ **K redukciji v tukajšnji moški kaznilnici** naj pojasnimo, da je bila ta redukcija izvršena tako, da so bili pri tem prizadeti večinoma vojni invalidi. Gre za paznike, ki niso samo invalidi, ampak ki so službovali 5 do 8 let in ki so s svojimi družinami bili vrženi na ceto. Radovedni smo samo, po kakšnem ključu se je neki vršila ta redukcija.

□ **Vsem, ki nameravajo na letovišče.** Ze lanske leto je uvedel tukajšnji policijski komisariat hvaljevredno prakso, da stoji stanovanja letoviščarjev, ki so se predhodno prijavili, pod posebnim nadzorstvom policijskih agentov. S tem so se preprečila marsikatera presenečenja, ki bi mogla nastati ob vrnitvi letoviščarjev domov. V interesu letoviščarjev samih je, da se tudi letos prijavijo pred odhodom na počitnice pri policijskem komisariatu (kriminalni oddelček, soba št. 16/II). Nekatere stranke so to že storile.

□ **Kolo je ukradel neznan tat** včeraj izpred trgovine Štiber v Cvetlični ulici. Kolo je znamke »Gloria«, črna pleskana in še precej v dobrem stanju.

□ **Z gladovno stavko** je začel neki arestant v tukajšnji moški kaznilnici. Zanimava nas samo, kako dolgo bo vzdržal s to stavko, ki je prav nikomur ne priporočamo, ker konča navadno z blamažo in kapitulacijo.

□ **Vlom.** V noči od 11. na 12. t. m. je neznan zlikovec vlomil v pisarno v Levstikovi ulici št. 9. Z nekim železnim predmetom je odprl okno, skočil skozi okno na hodnik in se prikradel v pisarno, kjer je našel 12 kg cina v vrednosti 800 Din. Tatvine je osumljen neki S. I., ki so mu varnostne oblasti že na sledu.

□ **Prebrisanci.** Pred kakšnimi 14 dnevi se je družica petih dečkov lotila posebnega posla. Hodili so od stranke do stranke ter izvajali na račun dobaviteljev mleka s ponarejenim dobaviteljevim podpisom večje vsote denarja (do 1000 Din). Nekemu mesarju so na osnovi tega pretkanega početja izvalili celo večjo količino klobas in mesa. Pa je prišel dobavitelj mleka k svojim strankam po denar. Na svoje veliko začudenje iz zvedel od posameznih strank, da so mleko že plačale. Sedaj pa se je vendar posrečilo ujeti enega izmed pretkanjih fantičev, ki je zopet poizkusil srečo pri neki stranki. Piše še Jožef M., ima 17 let ter je iz Rogoznice doma. Izpovedal je, da je ostala četvorica vernih prijateljev iz Sv. Miklavža.

□ **Aretirana** je bila včeraj neka 17 letna Julija K., šiviljina vajenka, ker je ukradla svoji mojstrinji 100 Din, sosedni stranki pa dve uri z verižico, palico s srebrnim ročajem in še nekaj drobnarije v skupni vrednosti 2300 Din.

□ **Oh, ti berači.** Nadležni, sitni in včasih celo nasilni so. Od vseh strani prihajajo pritožbe. Ni čudno; celo iz Hrvatske in Slavonije prihajajo. Policija pa ima veliko dela z njimi in jih kar ekspresno pošilja v domovinsko občino.

□ **Policijski drobit.** Aretirane so bile K. M., M. I., M. T. in T. M. radi potepušva in tajne prostitucije. — S. A. je bil aretiran radi potepušva, P. T. pa radi beračenja. — Prijav je bilo predloženih prav veliko (radi telesne poškodbe, zapirne ure, cestno-policijskega reda, avtopredpisov, prekrščenja železniške proge, tatvine, nezgode in najdbe).

□ **Gorjerci in strapac čevlji** Ia kvalite, Karo, Maribor, Koroška 19.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 večer.

Sreda, 13. junija: Zaprt.

Četrtek, 14. junija: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob pol 8 večer.

Sreda, 13. junija: Zaprt.

Četrtek, 14. junija: DEKLE ZLATEGA ZAPADA.

Red D.

Mariborsko gledališče

Sreda, 13. junija ob 20. uri: OTHELO. Ab. B. Kuponi, Zadnjikrat.

Četrtek, 14. junija ob 20: PUSCAVNIKOV ZVON. CEK. Ab. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Petek, 15. junija ob 20: JESENSKI MANEVR. Poslovni večer gđ. Lubejeve in g. Bratuža. Izven.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Slovenska Straža. Drevi ob 8 seja vodstva v društvenih prostorih (Poljanski nasip 10).

Ljutomer. Ljutomerski »Ore« ponovi krasno zgodovinsko igro »Zareče oglje« v nedeljo 24. junija ob pol 4 popoldne, ne 17., kakor je na lepkih naznanjeno.

Cerkveni vestnik

Na praznik presv. Sreč Jezusovega in celo osmino, od 16.—22. junija, bo v uršulinski cerkvi zjutraj ob 6. uri sv. maša z blagoslovom, zvečer ob pol 8 govor in slovesne litanije. V nedeljo, 17. junija, odpadejo litanije ob 4. K obilni udeležbi vladno vabi cerkveno predstojništvo.

Polzvedovanja

Izgubila se je včeraj od Sp. do Zg. Šiške siva površna ženska jopica. Najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi Medvedova c. 22, Sp. Šiška.

Izgubila se je v nedeljo v Tivoliju v bližini vrtljaka damska srebrna ura. Najditelj se naproša, da jo proti nagradi vrne lastniku. Naslov v upravnistvu »Slovenec«.

Celje

✱ **Poletna sezona v Celju.** Z nastopom toplejših dni dobiva Celje značilno sliko letoviškega mesta. V mestu samem se sicer nahaja razmeroma malo gostov, kar je pač pripisati pomanjkanju stanovanj. Pač pa se radi pomudijo v mestu gostje, ki so nastanjeni v zdraviliščih okoli Celja, v Dobrni, Laškem, Rinskih toplicah in tudi v Rogaski Slatini. Zlasti hoteli, med njimi še posebej hotel »Evropa« s preurejenimi vrtnimi prostori ter odlično kavarino, nudijo skoro mednarodno sliko. Posebno mnogo je opaziti gostov z juga ter Nemcev. Tekom maja in v prvi polovici junija ni skoro dneva, da ne bi Celja posejela ta ali ona šola. Skoro vsakemu takemu izletu je cilj častljiva razvalina celjskih grofov ter redka intimnost mestnega parka. Zadnje dni je na mah oživila tudi Savinja s svojimi znamenitimi kopelmi. Kdor je močnejših živcev in do brega srca, se je sicer že davno kopal v Savinji, oni mehkužnejše sorte pa si upajo vanjo šele sedaj, ko se je njena temperatura bliža že skoro 20 stopinjam. Letovičarskemu značaju mesta pa bi bilo treba prilagoditi še marsikaj, kar danes ne more zadovoljiti niti domačina, kaj še razvajenega tujca. To je predvsem cestni prah. Skrajni čas je, da mestna občina začne prav resno misliti na odpravo tega s stališča higijene ter lepote našega mesta absolutno obsodbe vrednega zla. Ako manjka vode v vodovodu, je imamo dovolj v bližnji Savinji in Voglajni.

✱ **Zrelostni izpiti na celjski gimnaziji.** Prošlo soboto so se začeli na celjski državni realni gimnaziji zrelostni izpiti, ki jih kot predsednik vodi ravnatelj g. Zupan Anton. Pismeni izpiti trajajo do danes, ustmeni pa se vrše 15., 16. in 18. junija. Izpiti polaga 16 dijakov in 7 dijakinj. V soboto je tudi nehal pouk. Dijaki so dobili semestralne izkaze, letna spricevala pa se bodo delila na Vidov dan.

✱ **O novi stanovanjski akciji** nam je poslal g. podžupan dr. A. Ogrizek zanimiv članek, ki ga priobčimo jutri.

Dopisi

Trbovlje

✱ **Podjetje Dukič** še vedno ne zaposluje delavcev. Kaj vendar misli TPD? Delavci, zaposleni pri podjetju Dukič, so imeli prejšnjo periodo 10 šihov, to periodo pa ne bodo imeli nobenega. S čim naj se vendar ti ljudje žive, kako naj izhajajo? Dolžnost TPD je, da preskrbi za te svoje ljudi živila, da ne bodo od lakote pomrli, ali pa naj jih zaposli kaj druge.

✱ **Kaj naj to pomeni?** Dobili smo brzajavno sporočilo, da je spor med TPD in vlado že poravnal, a TPD kljub temu še ne oddaja premoga na železnico.

✱ **Zelja mnogih,** ki se radi izprehajajo za »novo cesto« je, da bi občina tam dala napraviti nekoliko k'opi in potrebne luči.

✱ **Opozorilo.** Trboveljski šoferji in motociklisti so postali skrajno predrzni. Od Sokolskega doma do Vod, kjer je največ prometa in vedno dovolj majhnih otrok na cesti, ti divjajo s prepovedano brzino. Prepozno bo opozarjati, ko bo nesreča že tu.

✱ **Trboveljska podružnica SPD** priredi v nedeljo 17. t. m. izlet na Kum. Odhod izpred kolodvora ob 6 zjutraj. Če bo slabo vreme, se izlet preloži na eno prihodnjih nedelj. — Na kresni večer, v soboto 23. t. m., pa prižge podružnica na Mrzlici kres, ki bo še bolj razvenl srca naših številnih planincev in planink ter razsvetljeval naši črni dolini.

Sporti

MARIBORSKI SPORT.

Radi znanih protestov glede nogometnega prvenstva Slovenije je bila pretekla nedelja že tretja, ki je potekla brez sportnih prirediteljev. SK Zelezničar se je peljal v Split, kjer je igral proti Borcu, Rapid pavzira, Maribor si pa v tem kratkem času ni mogel dobiti nasprotnika. Olimpijski dan se radi odsotnosti Zelezničarja ni mogel vršiti, enako se ni mogla odigrati finalna pokalna za Ilgerjev pokal med Mariborom in Zelezničarji. Ker je prišlo med Mariborom in Rapidom do sporazuma, se bo na prvo prosto nedeljo odigrala med obema kluboma »spravna« tekma, ki bo gotovo zelo zanimiva.

V Ptujtu se je odigrala končna tekma za hazensko prvenstvo mariborskega okrožja med Mariborom in Ptujem, ki se je končala z zmago Maribora 16:5 (7:4). Tekma se je odigrala v največji vročini ravno poldne in nikakor ni bila zanimiva. Gole so zabile: Danuška 8, Verica 6 in Olga 2. Sodil je dobro g. Baltesar. Publike skoro nič. Ker Mura proti Ptujtu ni nastopila, je letos na zadnjem mestu, Ptuj je drugi in Maribor prvi.

Samouprava

Ravnokar je izšla 4. in 5. številka »Samouprave«, uradnega glasila ljubljanske in mariborske oblasti ter 5. številka »Samouprave« kot uradnega lista ljubljanske in mariborske oblasti.

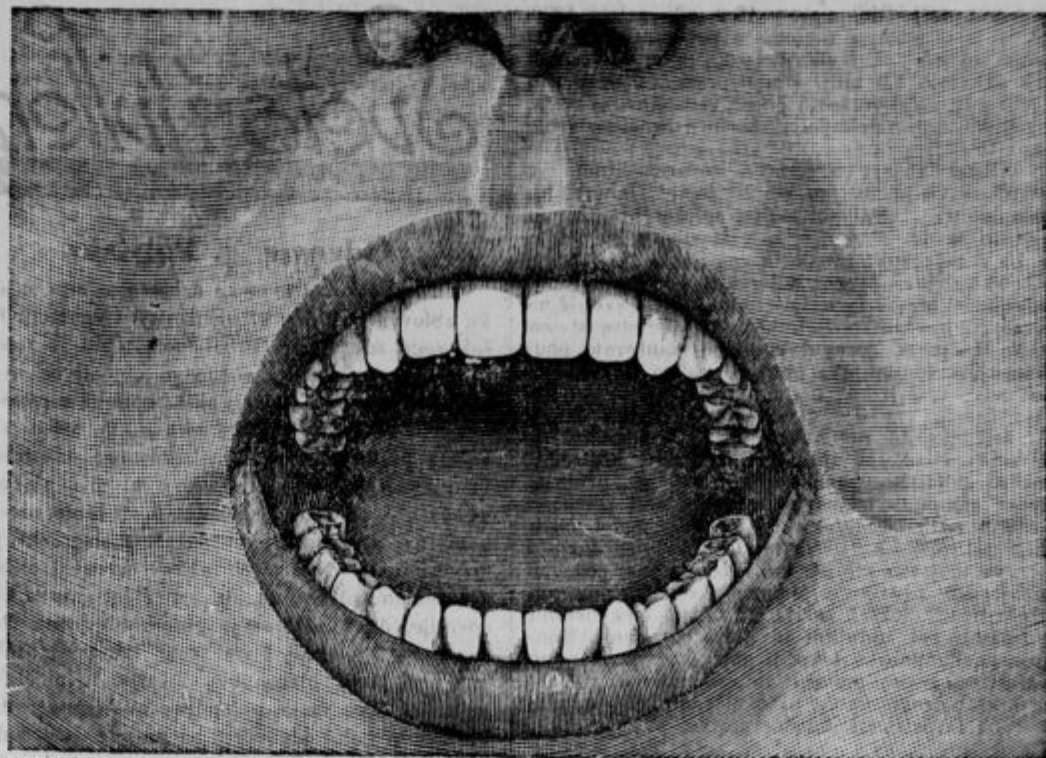
Uradno glasilo »Samouprava« vsebuje sledeče članke: »Kam s sirotami?«, Akcija oblastnega odbora za osirotelo mladino, dalje »Seje občinskih odborov in slučajnosti«, nato 6 odgovorov na vprašanja v raznih zadevah, pod zaglavljem »Iz oblastnega odbora« pa sklope oblastnega odbora glede uradnih ur pri ljubljanskem oblastnem odboru, dalje seznani uslužbencev, ki so bili dosedaj sprejeti, odnosno prevzeti v ljubljansko oblastno samoupravno službo, sklepe glede novih cestnih in mostnih zgradb in preložitve cest ter glede podpore trgovskim nadaljevalnim in obrtnim nadaljevalnim šolam. V uradnem listu »Samouprava« so razglašene tele uredbe mariborskega oblastnega odbora:

Uredba o agrarnih operacijah v ljubljanski in mariborski oblasti, uredba glede dodatka k službeni pragmatiki za nameščence mariborskega oblastnega odbora in zavodov, ki so v njegovi upravi ter uredba glede organizacije cestne vzdrževalne uprave v mariborski oblasti in končno dopolnilo pravilnika za izvrševanje uredbe o oblastni dokladi k državnim trošarinam na opojne pijače v ljubljanski oblasti.

V prilogi k »Samoupravi« so pod zaglavljem »Razglašeni in objave« objavljeni sledeči razpisi:

Razpis mariborskega oblastnega odbora glede mesta upravnega pripravnika pri upravi javne bolnice v Čakovcu, razpis istega odbora glede službe sekundarnega zdravnika v javni bolnici v Čakovcu in razpis istega odbora glede službe okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Sv. Jurij ob Pesnici, dalje razpis ljubljanskega oblastnega odbora glede službe okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje v Grosupljem in končno razglas o ofertalni licitaciji za prezidavo in adaptacijo gradbenega dela v poslojpu centralne kuhinje v obč. bolnici v Mariboru.

»Samouprava« izhaja kot uradno glasilo ljubljanske in mariborske oblasti enkrat na mesec, priloga Uradni list po potrebi tudi večkrat. Naročnina stane 100 Din. Dobe se tudi posamezne številke tako uradnega glasila kot tudi uradnega lista, in sicer pri ljubljanskem oblastnem odboru.

Še so Vaši zobje zdravi —

ako pa ne boste svojih zob in svojih ust pravilno čistili, boste kmalu opazili pojave bolezni, ki Vam bodo napravljali mukapolne ure. Preprečite jih! Kozarec tople vode, v katero kanete par kapljic zobne vode Odol — več ni potrebno. S tem si dobro izpirajte usta, in si nato — najboljše po vsaki jedi — temeljito osnažite zobe: to je najboljša metoda, po kateri si čistite svoja usta in svoje zobe, poleg tega pa tudi najcenejša, kajti če rabite Odol, si prihranite več kot pri vseh zobnih kremah in praških. — „Odol“ je kulturni pojem. Ves svet rabi Odol.

Odol se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in podobnih trgovinah. 1 steklenica Din 22—, velika steklenica Din 35—, dvojna steklenica Din 65—.

Gospodarstvo

Stanje posevkov v ljubljanski oblasti

V drugi polovici maja je bilo stanje posevkov v ljubljanski oblasti sledeče: ozimina (pšenica, ječmen in rž) 2, jara 3, oves 2—3, koruza 3, fižol 2—3, grah 2, bob 3, lan 2, konoplja za vlakno 2, za seno je skalila, hmelj 2—3, krompir 3, pesa 2—3, zelje 2, detelja 2, lucerna 2, inkarnatka 2; travniki in pašniki 2, vinogradi 2—3, sadje 2—3.

Splošno je pripomniti, da je bilo prvih 10 dni večinoma lepo in toplo s par nevihtami. Izvršuje se oranje za pozno koruzo, proso, peso in zelje ter sajenje fižola in koruze. Poljske miši so se pojavile le malo in ponekod je žito škodovala rja. Za fižol je omeniti, da ga je ponekod n. pr. v višnjegorskem okraju močno poškodovala slana. Toča je padala v nekaterih krajih (2 občini) krškega in nekaterih (4 občine) brežiškega okraja v malem obsegu, ki pa je vse kulture močno poškodovala, ker ji je sledila slana. Škoda je znatna. Glede travnikov je omeniti, da stoji dobro, edino na Gorenjskem so radi mraza slabi izgledi na dober pridelek. Izmed rastlinskih škodljivcev so se pojavili: v vinogradih trtni zavijač, pri jabolkah krave in listne uši, pri hruškah listne uši, na češnjah gosenice itd. Tudi na grahu in bobu so bile zapažene listne uši.

Slive kažejo mnogo več zaroda kakor lani. Stanje živine je v splošnem dobro, ker je paša že izdatnejša. Kužne bolezni: mehurčasti izpuščaj pri konjih, garje, svinjska kuga in rdečica ter čebelna gniloba so vse le sporadično razširjene in neznatne.

Naša trgovinska mornarica

Naša trgovska mornarica je še mlada; vendar njena tonaža stalno in hitro napreduje. Znašala je po podatkih zagrebške Trg. in obrtn. zbornice

1921.	114.888	bruto reg. ton.
1922.	124.721	bruto reg. ton.
1923.	134.430	bruto reg. ton.
1924.	155.255	bruto reg. ton.
1925.	173.282	bruto reg. ton.
1926.	224.718	bruto reg. ton.
1927.	244.247	bruto reg. ton.

Za leto 1927 podatki niso popolni in z gotovostjo lahko računamo še višjo tonažo, kakor pa je izkazana. Stanje naše trgovske mornarice se je v teku 7 let več kakor podvojilo: naraslo je za 126%! Tudi v tekočem letu je pričakovati zopet višjega stanja.

Koncem leta 1927 je bilo registriranih 40 parobrodskih podjetij, ki imajo 162 parobrodov. Z ozirom na namen, kateremu služijo, smo imeli 35.000 bruto reg. ton za malo obalno plovo, 13.000 ton za veliko obalno plovo in 200.000 ton za veliko (dolgo, prekomorsko) plovo.

Največji del naše trgovske mornarice gre torej v prekomorske kraje po posel. V našem prometu pa se gros razvija pod italijansko zastavo.

Nadalje imamo v naši državi 17 brodogradilnic in 44 škverov, kar pa so v ogromni večini male delavnice. Leta 1926 je bilo v naših delavnicah zgrajenih: 2 parobroda, 26 jadrnic in 177 čolnov v skupni tonaži 1008 ton. V popravilu je bilo 196

parnikov (od teh 135 v doku pri »Marjanu« v Splitu), 179 jadrnic in 249 čolnov. Vrednost vseh teh popravil je znašala 19.6 milj. Din, novogradenj pa 4.3 milj. Din.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Alojzija Pungeriča, trgovca z meš. blagom v Skocijanu; prvi zbor upnikov 25. junija, prijavitelj do 31. julija, ugotovljeni narok 6. avgusta.

Likvidacija: D. d. za predelovanje koruze in tvornico olja v Vel. Bečkereku sklicuje občni zbor za 17. junij, kjer bo sklepalo o likvidaciji. (Ust. 1918, kapital 5 milj. Din, izguba za 1926 2.8 milj. dinarjev.)

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Prometna banka, d. d., Ljubljana. Iz bilance za 1927 je razvidno, da so lani vloge narasle od 1.7 na 3.5 milj. Din, upniki pa od 17.9 na 22.3 milj., od tega vloge na teR račun od 15.5 na 19.75 milj. Med aktivni se je znižala postavka menic in deviz, pač pa so naložbe narasle od 3.3 na 4.1, kakor tudi korespondenti od 16.6 na 20.3. Zanimivo je, da so tako vloge v tuji veljavi kakor tudi dopisovalci tuje veljave padli. Bruto dobiček je skoro isti kakor 1926, opaziti pa je zvišanje premikov od obresti in dobička tuje veljave, na drugi strani pa znižanje provizij. Med izdatki so narasle obresti v manjši meri, upravniki stroški so zaradi naraščanja bančnih poslov, posebno odkar se je banka preselila v Mayerjevo hišo, je občni zbor sklenil povišati kapital od 5 na 7.5 milj. Čisti dobiček za 1927 znaša 365.558 Din (1926 356.494 Din) in se kakor za 1926 izplačuje 5% dividende.

Slavija, d. d. za industrijo lesa, Zagreb, ki spada v koncern Timber Holding družbe v Curihu, izkazuje za 1927 0.54 milj. Din čistega dobička pri kapitalu 5 milj. Za leto 1927 je znašala izguba 2.36 milj. Din, ki se deloma krila z rezervnim fondom.

Pred povišanji kapitala na zagrebškem denarnem trgu. Veliko pozornost in mnogo komentarjev je vzbudilo dejstvo, da Hrvatska poljedelska banka zvišuje kapital od 5 na 10 milj. Din. V zvezi s stalnim dviganjem tečaja Prašedione se govori tudi o povišanju kapitala tega zavoda, ki znaša sedaj 75 milj. Din (150.000 delnic po nom. 500 Din). Ko bo tečaj dosegel 1000, je pričakovati nove emisije in bo tako po višini kapitala ta zavod najmočnejši med bankami. Nadalje bo v kratkem zvišala kapital tudi Narodna šumska industrija od 6 na 12 milijonov Din zaradi znižanja znatnih tujih sredstev (31. dec. 1927 21 milj. Din). Nominalne je sedaj 50 Din, tečaj pa zagrebški borzi blago 34, emisijske tečaj bo pa 50 Din.

Zbornišna razsodišča. Poleg borz imajo svoja razsodišča tudi nekatere trgovske zbornice v naši državi. Tako je imelo vseh pet borz v naši državi pri svojih razsodiščih tožb v celokupnem znesku 73.6 milj. Din (Zagreb 31.2, Novi Sad 14.3, Belgrad 12.1, Ljubljana 9.1 in Sombor 6.9 milj. Din). Nadalje je razsodišče pri zagrebški Trgovski in obrtniški zbornici, kjer je po podatkih njenega poslovnega poročila znašala vsota vtoženih vsot leta

Kaj je novega

KOLEDAR

Sreda, 13. junija: Anton Padovanski.

ZGODOVINSKI DNEVI

13. junija: 1913 je umrl belgijski pisatelj Camille Lemmonier. — 1878 se je pričel berlinski kongres, ki se je sestal radi delitve Turčije. — 1884 je umrl lužiški pisatelj in časnikar J. A. Smoler. — 1905 je umrl češki zgodovinar V. Tomek.

★

★ **Tiho, brez hrupa a tembolj vztrajno** se je vršilo orlovsko delo v zimskem in pomladnem času. Niti vedel morda nisi, da je to le priprava za veliko prireditve, ki se bo vršila dne 1. julija v Ljubljani na Stadionu. Ne zamudi lepe prilike, ki se ti nudi ta dan, da spoznaš sadove tihega dela in vztrajnosti naše orlovske organizacije.

★ **Teža šmarnogorskih zvonov.** Včeraj se je komisijončno ugotovila teža posameznih novih šmarnogorskih zvonov, in sicer tehta veliki 3496 kg, drugi 1736 kg, tretji 1044 kg in mali 682 kg. Vse zvonilo tehta skupaj 6958 kg, torej je to največje po vojni v Jugoslaviji vlitto zvonilo.

★ **45 letnice mature na ljubljanskem učiteljskem praznujejo** letos sledeči še živeči tovariši: Adolf Antosiewicz, nadučitelj v pok. v Klachauu, Avstrija; Josip Azman, nadučitelj v pok. Breznica; Ivan Bajec, nadučitelj v pok. St. Vid nad Ljubljano; Josip Christof, lastnik in ravnatelj drž. konc. zasebne šole v Ljubljani; Alojzij Erker, učitelj v pok. Stara Cerkev; Fran Gorazd, mestni učitelj, Ljubljana; Emanuel Josin, pisarniški ravnatelj v pok. Ljubljana; Mihael Kabaj, šolski nadzornik v pok. Begunje nad Cerknico; Fran Luznar, nadučitelj v pok. Primskovo; Friderik Pehani, nadučitelj v pok. Trebnje; Naval Pogačnik, operni pevec, Dunaj; Avgust Pirce, mestni učitelj v pok. Ljubljana; Fran Rozman, učitelj v pok. St. Ilj pod Turjakom in Josip Turk, šolski nadzornik v pok. Radovljica.

★ **Umrli je v Litiji gospa Marija Berdajs,** vdova veleposesnika. Pokopali jo bodo danes ob 3 popoldne.

★ **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** vabi na mesečno zborovanje, ki se vrši v četrtek 14. junija ob 6 popoldne na kirurškem oddelku. Predavata g. san. polkovnik dr. R. Jug: Tuberkuloza ledvic in nje terapija; g. asistent dr. R. Blumauer: Diferencialna diagnoza peritonite.

★ **Trška občina Gornji grad** je vložila na ministrstvo notranjih zadev v Belgradu prošnjo, da se ji prizna značaj mesta. Trg Gornji grad, ki je dandanes sedež vseh okrajnih državnih oblasti, ima slavno zgodovino, ki se da zasledovati do leta 1140. nazaj. V srednjem veku je bil pogosto sedež ljubljanskih škofov in so večinoma vsi prvi škofje tudi tam pokopani. Definitivno so se ljubljanski škofje preselili v Ljubljano šele leta 1783., ko je bivša južna Stajerska pripadla lavantinski škofiji, kateri sedež je bil takrat v St. Andražu na Koroškem. Ljubljanski škofje kot knezi rimsko-nemškega cesarstva so imeli v Gornjem gradu sodno pravico (Hals- und Blutgericht). Največja znamenitost Gornjega grada je danes veličastna cerkev s kupolo, zidana v renesančnem slogu in nekoliko podobna cerkvi sv. Petra v Rimu. Danes šteje trg 135 hišnih števil in okoli 800 duš. Ima

električno razsvetljavo in vodovod ter jako lepo razvito lesno industrijo. Vsled navedenih dejstev je vroča želja prebivalstva, da se proglasi trg Gornji grad za mesto.

★ **Sreča v nesreči.** Na praznik 7. junija popoldne se je nudi na državni cesti pod Čatežem na Dolenjskem očividcem grozen prizor. Po cesti iz Zagreba je privozil avto, za katerim se je zelo močno prašila cesta. Mali petletni sinček čateškega župana se je ob cesti igral z drugimi otroci. Ko je zdrčal avto mimo, je šel v prahu na cesto in ni videl drugi avto, ki ga je zmerno hitro vodil zagrebški okrajni glavar dr. Beno Benčič. Vsled gostega prahu dr. Benčič ni videl dečka in ga povozil. Šele, ko so pasanti vpili, je avto ustavil in zapazil, da je avto povozil in valjal pod seboj dečka, ki je bil ves zaprašen, spraskan in okrvavljen. Takoj je dečka zapeljal k najbližjemu zdravniku v Brežice, ki je ugotovil le lahke zunanje poškodbe in izročil dečka v domačo oskrbo, kjer je že po štirih dneh popolnoma okreval.

★ **Tragična smrt žene — pred sodiščem.** Novembra preteklega leta je bila zaradi močne krvavitve sprejeta v krško bolnico Terezija Grdanc, najemnikova žena iz Krške vasi. Po par dneh so jo na lastno prošnjo iz Krškega poslali v bolnico v Brežice, ne da bi se ji stanje zboljšalo. Zastrupljenje je hitro napredovalo in v očigled bližajoče se smrti je Grdančeva skesano priznala svoj zločin. Rodila je že pet otrok, trije so umrli, šestega, ki je bil na potu, pa se je zbal. Hotela je v Zagreb, kjer so si tudi že druge njene znanke pomagale. Zbrala je svoje prihranke in šla s Pavlo Erlihovo, mesarjevo ženo, v Zagreb. Erlihova jo je peljala k njej že znani babici Vjekoslavi Koler, tam čakala v predsobi, dočim je babica opravila na Grdančevi svoj zločinski posel. Plačati je morala 200 Din. Nato je šla domov. Slabosti, krvavitve, zastrupljenje, bolnica — vse to je sledilo eno drugemu. Brežiško sodišče je po tej izpovedbi osumljene ženske takoj zaprla, Erlihova je z detektivom morala v Zagreb in pokazati stanovanje Kolerjeve. Kolerjeva je bila pripeljana v Brežice, kjer je v njej Grdančeva prav dobro spoznala gospo iz Zagreba. Tekom nadaljnjih 14 dni je Terezija Grdančeva v grozljivih bolečinah zaradi zastrupljenja umrla. Zaradi tega je državno pravdnštvo v Zagrebu tožilo Kolerjevo zaradi odprave telesnega plodu in P. Erlihovo zaradi napeljevanja k temu. V petek 8. junija je bila pred sodnim stolom v Zagrebu razpravljena. Dočim se je Erlihova zagovarjala, da se je le slučajno peljala z Grdančevo v Zagreb in jo spremljala h Kolerjevi, je Kolerjeva sploh tajila, da bi kdaj bila pri njej Grdančeva ali pa Erlihova. Sodišče je obe ženski obsodilo in sicer Kolerjevo, ki je bila radi sličnega dejanja že kaznovana ter je vsled tega prišla ob svoj babiški poklic, bila obsojena na eno leto in pol ječe, Pavla Erlih pa pogojno na tri mesece ječe.

★ **Umrli na cesti v Subotici.** V nedeljo je v Subotici ob 11 popoldne neznan človek sredi promenade zabodel poljedelca Josipa Mezeja. Mezej je dobil dva sunka z nožem in je bil takoj mrtev. Morilec je pobegnil, čeprav je bilo na ulici mnogo ljudi.

★ **Dinamit mu eksplodiral v roki.** Na otoku Hvaru je hotel 18 letni mladenič Dragotin Barišič ubiti ribe z dinamitom. V družbi z nekim prijateljem je prižgal kapsel s cigareto, toda dinamit je eksplodiral prej, preden ga je vrgel v morje in mu raztrgal levo roko ter ga tudi sicer težko poškodoval po telesu. Zelo nevarno ranjenega mladeniča so prepeljali v splitsko bolnico.

★ **Zverinski zločin 15 letnega dečka.** V vasi Loku pri Novem Sadu je izvršil 15 letni Stjepan Paputa zverinski zločin nad 10 letno Perso Mičinovo. Paputa je bil pri Persinem očetu v službi. Ker je bil odpuščen, je sklenil, da se maščuje. Deklico je odvedel na polje, kjer jo je vrgel v nalašč izkopano jamo, še poprej pa je deklco zvezal. Nato jo je tolkel tako dolgo s kamnom, dokler je ni ubil, nakar je trupelce zasul s prstjo. Mladji morilec je bil aretiran in izročil sodišču.

★ **Sleparski ženin.** Zagrebška policija je aretirala nekega Savo Dokića iz Srbije zaradi ženitvenih sleparij. Pod pretezo, da jo oženi, je izvalil kuharici Julki Sajo v Zagrebu 1300 Din ter nekaj zlatnikov, zlato uro in zapestnico; od šivilje Marice Tascherjeve pa je izvalil 600 Din, češ, da jih potrebuje za dokumente, potrebne za ženitev. Z obema ženitvama seveda ne bo nič, ker je moral podjetni Savo v zapore.

★ **Prepovedani vlomilci v St. Jerneju.** Drzen, a k sreči neuspeš vlom je izvršilo pred dnevi v St. Jerneju šest neznanjih vlomilcev. Vlomilska tolpa je vdrla ponoči v trgovino Marije Zagorčeve v St. Jerneju in znosila na cesto pred trgovino ogromen kup manufakturnega blaga, med brati vrednega najmanj 100.000 Din. To bi se smejali vlomilci v pesti, če bi se jim res posrečilo vse to blago odnesti, kakor so nameravali. Ail računali niso z enim, da namreč dolenjski fantje junija meseca ne hodijo s kurami spat, temveč da pohajkujejo in vasujejo skoro do zore in potrkajo menda na vsako okeno, kjer spi kaka vaška lepota. No, vlomilci, to je bilo nekaj za naše fante! Brž ko so jih ti zapazili, so pograbili za polena in haid nad nje! Toda vlo-

milci niso bili tako nespametni, da bi se spustili v boj s krepkimi fantovskimi pestmi! Brž so jo porisali čez ograje in izginili v noč, vendar pa so še odnesli nekaj blaga, vrednega krog 5000 Din. Fantje v St. Jerneju se žal ne spoznajo na detektivske spretnosti in so opustili zasledovanje. Vlomilcem pa je krulil želodec in tudi s plenom niso bili nič kaj zadovoljni. Vdrl so spetoma še v hram kmeti Franceta Klemenčiča in odnesli suhega mesa za okoli 600 Din, iz hiše Marije Vočko pa več obleke, vredne 1500 Din. Vendar pa vlomilci niso imeli sreče. Ko so šli mimo vasi Gornje Vrhpolje, so jih srečali orožniki. Vlomilci so naglo odvrli vse ukradeno blago ter pobegnili proti Gorjancem; orožniki so jih sicer nekaj časa lovili, ali ker je bilo temno, kot pod loncem, jim niso mogli dolgo časa slediti ter so morali sredi Gorjancev opustiti nadaljnje zasledovanje. Zlikovci so tako srečno pobegnili na Hrvaško, odkoder so prišli. Fantje v St. Jerneju pa sedaj svečano zagotavljajo, da bodo ob prvi priliki, ko pridejo hrvaški vlomilci zopet v vas na lepo Dolenjsko, vsem skupaj do dobra prešli kosti, tako da ne bo nobenega mikalo več prihajati kras v St. Jernej.

★ **Cigava sta konj in voz?** Pred tedni je prišel k posestniku Ivanu Štebu v Podgorico pri Kočevju starejši možak, ki se je izdal za potnika neke celjske tvrde. Pri Štebu je pustil konja in voz ter se nato ni več vrnil. Lastnik konja naj se prijavi orožniški postaji v svojem kraju ali pa policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Radioemanacijsko termalno kopališče 36—38 °C

DOLENJSKE TOPLICE

Toplice pri Novem mestu, žel. postaja Straža-Toplice, ozdravljajo sigurno revmatizem, nevralgije, ischias, ženske bolezni, ostarlost itd. Vsaka tukajšnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehov tega že stoletja starega zdraviljenja ne doseže nobena druga terapija. V predsezoni in posezoni znatno znižane cene, 30 dni v vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični popusti. Fina restavracija. Zahtevajte prospekte.

Oče ubil sina

Novo mesto, 11. junija 1928.

Pri baronu Wamboldu, lastniku graščine Hmeljnik pri Novem mestu, je bil uslužben Matija Arh in je opravljal s svojo družino posle viničarja. Razmerje med očetom Matijo in sinom Alojzijem, ki se je vrnil pred par leti od vojakov, ni bilo idealno. Preprič med njima so se množili in sin, ki je bil na zelo slabem glasu, je grozil očetu menda celo z nožem. Oba sta bila močno udana pijači.

Pretekli teden je nastal zopet med obema oster spor, ki se je stopnjeval do take višine, da je udaril oče svojega sina Alojzija z gorjačo z veliko silo po glavi. Sin je z močno zevajočo rano izginil od doma ter so ga našli šele preteklo soboto v hmeljniškem vinogradu pod nekim grmom mrtvega. Iz razrite zemlje okrog mrtviča je sklepali, da je bojeval mladi Arh hud smrtni boj.

Ali je povzročil smrt samo očetov udarec, je gotovo pojasnila sodna obdukcija trupla, ki se je izvršila v mrtvašnici v St. Petru, kamor so ga prepeljali. — Očeta so zaprli.

Boj za šolsko zastavo pri velikonočni procesiji na Ježici

Ni res, da bi bil jaz zabranil šolski mladini nositi šolsko zastavo, kar da je med občinstvom vzbudilo nejevoljo, res pa je, da me ni nikdo vprašal za zastavo za šolsko mladino in da sploh ni šlo za to, da naj bi šolska mladina zastavo nosila. Res je marveč, da je g. Ahlin prišel po zastavo, ne da bi povedal, v katero svrhu in da sem mu odgovoril, da zastave ne dam, ker se šolska mladina velikonočne procesije ne udeležijo skupno.

Nadalje ni res, da sem kot šolski upravitelj odklonil vljudno vabilo, da se udeležim procesije, marveč je nasprotno res, da sem kot šolski upravitelj objubil ustrežni želji, da udeležstvo nadzira šolsko mladino pod pogojem, da se vsa šolska mladina udeležijo procesije kot skupna edinca pod šolsko zastavo.

Končno ni res, da je Vinko Ahlin predsednik krajevnega šolskega odbora, Janko Dolničar pa za tajnika, marveč je res, da v času objave tega članka bil predsednik še prejšnji predsednik, tajnik pa da sem po uredbi več čas edinole jaz kot šolski upravitelj.

A. Grmek.

NIGGEROL olje za solnčenje in masažo se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih steklenicah po 12 Din z varstveno znamko »zamorec« in imenom NIGGEROL. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nočno službo imata: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

★

Na stadionu so začeli postavljati prve kamenite stebre za portal. Zgradba bo dobila s tem ob Dunajski cesti čisto drugo, veličastno lice. Upati je, da bodo še ta mesec vsaj v glavnem dela ob Dunajski cesti končana, ker že 1. julija se bo na Stadionu vršila velika prireditve, dopoldne služba božja, popoldne javna telovadba slovenskih Orlov.

● **Izlet Umetnostno-zgodovinskega društva.** V četrtek 14. junija ob 15 priredi društvo obisk stolne cerkve in semeniške knjižnice s Quaglijevimi freskami. Vodi bo msgr Viktor Steska. Ker je le redka prilika, da si moremo ogledati te umetnine, vabi odbor vse prijatelje umetnosti k ogledu. Shod v stolnici. — V nedeljo 17. junija priredi društvo izlet v Ptuj. Odhod iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 5.15 jutraj. Cilj vožnje Hajdina pri Ptuj, kjer bo izletnike pričakoval vodja izleta dr. France Stele. Ogledajo si cerkev na Bregu in oba mitreja na Hajdini in na Bregu. Opoldne ogled ptujskih cerkva, po kosilu ogled muze-

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. 1 omot v vsaki lekarni Din 4.—.

ja, gradu in novih odkritij v dominikanskem samostanu. Vrnitev ponoči.

● **Poskusna vožnja s Steyer-avtobusom.** Mestna občina ljubljanska se že dalj časa peča z mislijo, uvesti v mestu avtobus-promet. Včeraj dopoldne se je vršila poskusna vožnja s Steyer-avtobusom, ki ga je iz Gradca preko Maribora pripeljal v Ljubljano ing. g. Gustav Barger. Avtobus je velik, tehta 4 tone in ima 22 sedežev ter 10 stojšč. Motor je 6-cilindrski s 70 HP. Cilindrska vsebina znaša 4 l, bencinska poraba pa 22 do 24 l na 100 km. Poskusne vožnje so se udeležili gg. podžupan Evgen Jare, ravnatelj mestnega gradbenega urada Prelovšek, vodja mestnega gospodarskega urada Jančigaj, vodja gradbenega oddelka Ljublj. oblasti Rueh, občinski svetniki Dachs, Likozar in Urbas, nestor slov. igralcev Danilo ter nekaj občinstva s ceste v osebi treh neizogibnih nižjegimnazijcev. Avto je s hitrostjo 40 km na uro prevozil na progi Ljubljana—Ježica—Gameljne—Tacen—St. Vid—Medvode—Ljubljana kakih 35 km. Ta cesta je široka, ozka, dobra, slaba z več klanci. Vožnja se je vršila neposredno po včerajšnjem dežju. Voz je pokazal vse vrline. Preko vseh kotanj in jarkov je vozil lahko in mirno. Vožnja je bila udobna in prijetna. Motor in zavora delujeta, brezhibno in sigurno. Na Tometovem klancu v Medvodah je šofer pokazal, kako delujejo zavore. Hitro je ustavil voz skoro brez sunka. Ako se bodo pogajanja za nakup avtobusov ugodno zaključila, bi se avtobus-promet vsopostavil že v začetku julija. Tvrda nudi zelo ugodne plačilne pogoje. Občina bi nabavila 4 velike avtobuse za promet z okolico in več manjših za notranji promet s tistimi deli mesta, kjer ni električne železnice. Vozovi so lepo opremljeni. Razsvetljava je električna. Akumulatorji se polnijo avtomatično.

● **Prodaja razstavljenih vzorcev v francoskem paviljonu na ljubljanskem velesejmu** (parfumi, kreme, jedilno orodje, šali, avtomobilske potrebščine itd.) se vrši do večveš sobote 16. junija od 8 do 12 in od 2 do 7. Sprejemajo se tudi naročila, ki se nanašajo na francosko blago.

● **Jugoslovansko-angleško društvo v Ljubljani** bo priredilo jutri 14. junija ob 19 v hotelu »Tivoli« za člane in prijatelje društva zabavni večer. Na sporedu so: igra, solospeli, petje akademskega okteta, streljanje itd. Od gostov se ne pričakuje znanje angleščine. — Kdor vabila pomotoma ne bi prejel, naj ga reklamira v četrtek dopoldne v hotelu Tivoli.

● **Gojenke ženske obrtne šole iz Bitolja v Macedoniji** pridejo danes popoldne ob 2 v Ljubljano. Gojenke priredijo koncertni večer, na kojega sporedu so razne deklamacije, več vencev macedonskih narodnih pesmi, žive slike narodne pesmi itd., vse v prelepih in pestrih macedonskih narodnih nošah. Brez dvoma zelo zanimiv večer, katerega nam bodo priredile gojenke bitoljske ženske obrtne šole. Šolo vzdržuje tamošnje žensko društvo, v njej je okrog 80 gojenk, ki so vse vojne sirote. Njihovi očetje so padli na južni fronti, večinoma na meji Kajmakčalana. Večer se vrši v četrtek ob 20.

● **Mestni magistrat ljubljanski** bo oddaljal v nedeljo 17. junija ob 11 popoldne na javni zmanjševalni dražbi trebljenje nekaterih jarkov na Ljubljanskem barju in ob Poti v Rakovo jelšo. Dražba se bo vršila pri Mokarju na Ižanski cesti.

● **Javna borza dela.** Delo je na razpolago: moškim: 2 pečarjema, 11 rudarjem, 2 kleparjema, 2 kovinostugarjema, 2 instalaterjema, ključavničarjem, 4 mizarjem, 3 žagarjem, 1 strojniku, 1 vulkanizerju, 2 kožarjema, 1 apelniku, starejšemu kot družabniku, 4 čevljarjem za mešano delo, 3 krojačem, 1 dežnikarjem, 1 hotelskemu natakarju, 1 slaščičarju, 1 kurjaču, 15 zidarjem, 6 pleskarjem in soboslikarjem, 4 hlapecem, 10 štukaterjem, 9 sobarjem za dijaški dom, 1 kuharju za dijaški dom, 2 kotlarjem, 19 vajencem. — Ženskam: 1 kuharici, 2 kmečkima deklama, 1 sobarici, 1 služkinji.

● **Policijski drobiž.** Troje deklet je bilo aretiranih radi vlačugarstva. Dve sta že stari znanki na policiji in sta morali kljub hudim protestom v zapor, tretja pa je le slučajno zašla na spolzka pota. Ker je še upanje, da se bo poboljšala, jo je policija izpustila. — Prejšnjo noč so pijanci zopet počeli velik hrup na cestah. Radi kaljenja nočnega miru je bilo ovadenih pet oseb, med katerimi sta dva zelo ugledna gospoda. — Prijavljeni sta še dve manjši tatvini in sicer ena poljska in ena vrtna tatvina. — Od doma je pobegnila mlada deklica Anica Noč. — Neka Pepca Š. je bila zasačena, ko je prodajala razne kovinaste predmete sumljivega izvora. — Vobče je bila policijska kronika včeraj zelo prazna in ni vsebovala niti enega večjega prestopka. Naraščajo zopet prestopki zoper cestni policijski red, katerih je bilo prijavljenih 16.

● **Objede obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Izšel je naš novi okusno opremljeni

FOTO CENIK

Pišite ponj na

Drogerijo SANITAS

samo v **CELJE**

Vprašali so notarja v mestu pa je odgovoril, da je nima. Sploh ni vtegnila rajna spisati svoje zadnje volje. Vedno je odlašala, ni rada mislila na smrtno uro, a kaj pomaga! Vsi bomo morali položiti račun... Ljubi sorodniki so odšli praznih rok. Rodion Andrejič je postal edini dedič velikanskega premoženja... Pa kaj je počel z bogatijo? Takoj je najel učitelje in vzgojevalke za mlado ženo. Potem je z njo odšel v inozemstvo in sta se tri leta potikala v tujini... Povrnila sta se potem v Neversko, a prejšnje Nastasje ni bilo več. Namesto nje je prišla ugledna gospa, Nastasja Mihajlovna so ji rekli zdaj vsi gospodje. Nosila je samo svilu pa čipke, in lahko se je menila v vseh jezikih o vsakih stvareh. Tudi nastop je imela drugačen. Ni se več valila kakor krava po ledu, prav prožno je korakala po parketih. Še bolj krasna je postala. Samo prisrčna in prijazna je ostala prav kakor poprej... Živela sta tako složno, da bi vsakemu privoščil njuno srečo. Vedno sta imela dosti obiskov. Vsak dan je bil pri njih kakor praznik... Na ta način je minilo dvajset let, v dvajset prvem pa je zadela Rodiona Andrejiča nesreča: umrl je. Samo tri dni je bil bolan: zastrupil si je kri. Kako in kje, tega ni nihče zvedel...

(Dalje sledi.)

Za duha in srce

Slovenska lepa knjiga na razstavi „Presse“ v Kölnu

Na posebnem oddelku za književno opremo na mednarodni razstavi tiska v Kölnu je zastopana tudi slovenska lepa knjiga. Naša država na razstavi ni udeležena. Kakor lani v Leipzigu je tudi letos v Kölnu organiziral oddelke jugoslovanske književne opreme akad. slikar Ljuba Babič. Kakor posnemamo iz razstavnega kataloga (Europäische Buchkunst der Gegenwart), so na razstavi zastopane te le slovenske knjige, za katere je bila seveda merodajna njihova književna oprema: Fran Erjavec, Pavel Flere, Izbrani spisi za mladino (v opremlj. g. Kosa, Stiplovska, Ivane Kobilca in Roze Klein); dr. J. Mal, Zgodovina umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih (izd. Narodna galerija); iz Cankar, Uvod v umevanje likovne umetnosti (izd. Narodna galerija); A. Gradnik, Pisma, Padajoče zvezde (ilustriral B. Jakac; razstavljeni so tudi originali); Miran Jarc; Clovec in noč (ilustr. B. Jakac; originali); Franc Kralj; Kralj Matjaž, oprema Doma in Sveta 1921; Tone Kralj; originalne ilustracije dr. Resovih »Rožic sv. Františka«; Maksim Gaspari; oprema Pratiče za deco; Sič, Slovenske narodne noše; Mlada Breda; Silvina Sardenko; Sv. Alojzij (po Plečnikovem načrtu). Jugoslov. žirija smatra to knjigo za najlepšo na letošnji razstavi v Kölnu in na lanskim v Leipzigu; iz Cankar, Zgodovina likovne umetnosti (izd. Slovenska Matica); Hinko Smrekar; oprema Martina Krpana (Nova založba), Literarne pratike (Kleinmeyer-Bamberg), Crnovojnik; Ivan Vavpotič; oprema Sekspira v Zupančičevem prevodu (Tiskovna družba); Pota in cilji; Milčinski, Tolovaj Mataj (T. Z.); Helena Vurnik; oprema Kolarja Mohorjeve Družbe, vinjete iz Doma in Sveta; Ivan Vurnik; naslovna stran D. I. S. 1917 in vinjete; Josip Plečnik; oprema D. I. S. 1926, 1927, 1928; Franc Prešeren; Sonetni venec (ena stran, Jugoslovanska tiskarna); Oton Zupančič; Ena stran iz Veronike Deseniške (Blaznik) — oboje po Plečnikovih načrtih.

Pismo iz Zagreba

Naše društvo sv. Jeronima, pod marljivo upravo, a predvsem pod neobičajno agilnim urednikom g. dr. Josipom Andričem je med drugim sklenilo, da v dobrih prevodih izda vsa dela velikega poljskega katoličana-pisatelja Henrika Sienkiewicza. Za »Quo Vadisem« je izšlo zdaj »Z ognjem in mečem«, kakor ste v listu že naznanili. Omenjam še enkrat, da se vidi, kako to društvo resno smatra svoje naloge.

Katoliki so pri nas sploh najbolj marljivi književni delavci in največ izdajajo. V potrdilo se more naštetih naša najnovejša bibliografija, pa bi se opazilo, da skoro edine katoliki izdajajo. Sarajevski metropolit in nadškof dr. Ivan Šarić, znan našim javnosti kot religiozni pesnik po svojem pesniškem obeležju soroden slovenskemu pesniku Silvini Sardenku, kljub svoji težki pastirski službi ni pustil knjige. Te dni je izdal v vrlo okusni opremljeni svojo najnovejšo zbirko »Hagija Sofija«. Knjigo je posvetil prvemu vrhbosanskemu nadškofu, neumornemu obnovitelju katoliške Bosne, pokojnemu nadškofu Stadlerju. Iz vse zbirke proseva globoko, pristna pesnikova religioznost, iskrena predanost boji Milosti in nadvse otroška ljubezen k Devici.

Izšla je tudi knjiga M. Ujeviča, roman »Mladost Tome Ivića« in sicer v založbi Društva svetega Jeronima. Obravnava sodobno hrvatsko življenje, pa bo brez sumnje izvala diskusije, ker so v njej naše razmere ostro zagrabljene.

Naj vam še omenim knjigo našega proslavljenega arheologa, dra Frana Bulića: »Vodja po Splitu in Solinu«. Knjiga vsebuje neprecenljivo znanje don Bulića o naših dalmatinskih starinah. Knjigo je izdala Hrvatska Matica v okusni in solidni opremljeni.

Nedavno je izšel deveti zvezek »Mladosti«, lista za hrvatsko katoliško mladino, posvečen gradbeniškim Hrvatim. Kakor znano, so Hrvati za časa turških vpadov v hrvatske kraje odšli v priložni velikem številu v Burgenland, pa so kljub prizadevanjem za njihovo madjarizacijo in germanizacijo obvarovali svoje narodno prepračanje in

kulturno osebnost. »Mladost« prinaša zelo informativne in vsestranske informacije o teh Hrvatih, tako da bralec dobi popoln vpogled v življenje teh naših ljudi, ki so nekakšen most med našo državo in Čehoslovaško. Ta številka se more dobiti posebi pri »Narodni prosvjeti« v Zagrebu za ceno 4 Din.

Naše gledališče se je preselilo v Split in je tam vzprizorilo med drugim Krležino dramo »U Agoniji«. Slovenka, gospa Podgorska, je žela v Splitu ogromne uspehe. Vsa tisk brez razlike piše o njej samo pohvale in priznanja. Po njenem nastopu v tej drami je ona splošno priznana kot najboljša igralnica zagrebskega gledališča, pa je tako izpopolnila ono lepo število slovenskih igralcev, ki so dosegli velike uspehe na zagrebskem odru. Tu di večji narodi bi zavidali Slovincem tako igralno.

Zdi se, da bomo dobili potrebno novo gledališče: poslopje, ki se je bilo že davno preuredilo za gledališče, se je opustilo radi pomanjkanja kredita. Ministrstvo prosvete je odobrilo kredit za najnujnejše naprave, a med zagrebskim meščanstvom se je vpejala akcija za zbirko, ki je dala že precejšnjo vsoto. Bilo bi interesantno proučiti listo darovalcev. Gotovo ne bi med njimi našli onih, ki iz golega snobizma tako marljivo posejajo gledališče, kadar gostujejo tuji igralci. Naša nehrvatska plutokracija rajše daje za svoje neokusne interijere milijone, nego da pomaga zgraditi dom za narodno umetnost. Ko se uredi gledališče v Frankopanski ulici, bo Zagreb imel tri gledališča, a širilo se ve, da bi se imelo zgraditi veliko gledališče v novi četrti za vedro umetnost, ali zdi se, da se bo ta misel razbila ob vprašanju penezev, kakor i mnoge druge stvari.

Glasba

AKADEMIJA KURATORIJA SLEPCEV.

V ponedeljek 11. t. m. je bila v dvorani filharmonične družbe glasbeni akademiji kočevskega zavoda slepih. Peli so zbori, dvopevi in samospeli s klavirjem, dajale so se klavirske dvo- in štiroročne točke, dve točki so absolvirale citre. Pevske točke so izvajale skladbe E. Adamića, F. Ferjančiča, J. Pavčiča, F. Vilharja, p. H. Sattnerja, Mokranjca in Hatzeja, klavirske točke so dale popularne kose iz Wagnerja, Gounoda, Webera, Meyerbeerja, E. Bacha, citerski sta bili skladbi Wlasaka in Šüssa. Hvaljevalno je, da zavod navaja slepce na umetnost, ki jim more lepo lajšati strašno večno noč. Slepci so priznani zelo talentirani za muziko in njihov ljubljanski nastop je pokazal njih uspešen študij razmeroma dobre glasove, fino intonacijo in celo notranjo poglubljenost. Niti program (pevski) ne kaže, da bi hotel biti neambiciozen ali zastarel. Glasbeni nastop slepcev je napravil velik vtis na poslušalce.

SLOVENSKO-HRVATSKI KONCERT NA DUNAJU.

»Slovenski krožek« in Hrvatsko društvo »Prosvjeta« na Dunaju prirediti v bratski slogi svoj prvi skupni koncert prihodnjo soboto 16. t. m. ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani Češkega doma, I. okraj Fleischmarkt 24, kjer je tudi češki hotel »Postać«.

»Prosvjeta« bo udeležena s svojim velikim tamburaškim zborom od 70 oseb pod vodstvom znanega mojstra Klemo Viškovica. O tem zboru je pisala celo »Neue Freie Presse«, da bi moral nastopiti tudi že v veliki dvorani Konzerthausa in v dunajskem Radiu. V naših listih pa je bilo že večkrat naglašano, da takega zbora nima domovina. Zbor nastopi dvakrat ter bo sviral: U pečini, Dalmatinski šajkaš in Viškovicevo »Iz moje domovine«.

Moški zbor »Slovenskega krožka« bo pel troje znanih skladb: Slovenec, Srb, Hrvat, — Jadransko morje in Što čutiš Srbije tužni? — Oktet bo pel Adamičevega »Vasovalca« in Vogričveo »Lahko noč«. — Mešani zbor »Slovenskega krožka« pa bo pel narodne naše: Slanca, Pod oknom, Ljubca povej povej, Gor čez jezero, Bratci veseli vsi.

Gosp. prof. Anton Trost bo sviral Čajkovskega-Pabsta koncertno parafrazo »Evgen Onjegin«. Ob njegovem spremstvu bo pela gospa Jelva dr. Babnikova dvoje Lajovčevih solospjevov za sopran, a g. Joža Sedlak bo pel Lajovčveo »Pesem starca« in francosko »Novembre«. Spremljala ga bo na klavirju gđ. Helena Schön.

Četrti solist bo g. Rado Miglič, ki bo sviral na tagot Weissenborna Op. 9 št. 6 ob spremljevanju na klavirju gđ. Vere Volkove.

Končno naj še omenimo, da bo ta večer na Dunaju tudi spomin in proslava Zupančičeve petdesetletnice, na kar bo g. Milan Pirnat recitoval njegovo »Naša beseda«.

Iz tega sporeda je videti, da mu je umetniški in nacionalni namen in pomen, kolikor je mogoče oboje združiti na en sam večer. Svojim dunajskim rojakom želimo največji uspeh. Njihov častni nastop bo v ponos tudi domovini. — Svoje čitatelje na Dunaju pozivljamo, da se koncerta vsi udeležijo in da delajo zanj propagando med svojimi znanci.

Katoliški akademiki

Za zborovanje nemške katoliške akademske zveze, ki bo od 5. do 9. avgusta v Konstanzu, je določen sledeči program: Kristus in duh zapada (prof. Karl Adam, Tübingen). Krščanska filozofija o državi in politične naloge sedanosti (docent dr. Dempf, Bonn). Češčenje Matere božje in cerkevna edinstvo (kanonik Gröber, Freiburg). Unija z vzhodnimi cerkvami — naloga zapada (škof dr. Mihael d'Herbigny, Rim). Notranji gradbeni zakon Cerkev kot mističnega Kristusovega telesa (prof. Engelbert Krebs, Freiburg). Sv. Tomaž Akvinski in enota krščanske kulture (prof. Jacques Maritain, Pariz). Cerkev, država in literatura (prof. Nadler, Königsberg). Duhovno sodelovanje katoliških izobražencev (prof. Graf de Reynold, Bern). Cerkev in zapadna kultura (prof. Schnürer, Freiburg). Rimsko pravo in kultura zapada (prof. Schönbauer, Freiburg). Prvenstvo objekta sveta in njega vpliv na filozofično

Celiska porota

Celje, dne 12. junija 1928.

UBOJ V BUCAH.

Včeraj popoldne ob 15 se je v nadaljevanju porotnega zasedanja pričela razprava proti 25 letnemu Francu Kostanjšku, roj. v Vranjski gori, prist. v Buče, po poklicu delavcu. Obtožen je hudodelstva uboja, izvršenega dne 10. aprila 1928 zvečer nad Avgustom Kličekom, ter prestopka lahke telesne poškodbe na Francu Rajnišu.

Obdolženec Kostanjšek krivdo v vsem obsegu priznava. Usodnega dne je ves dan napravil trsno kolje pri posestniku Sinkoviču s svojim vinjekom. Po končenem delu je vzel vinjek s seboj ter šel v družbi Josipa Pavliča v vas k posestniku Josipu Kuneju na Vranski gori. Tam so se vsi trije pred hlevom razgovarjali tako dolgo, da so čuli prihajati nekoga po cesti. Jurij Kunej je mislil, da se vrača njegov brat Anton Kunej iz sejma, ter je pozval Kostanjška in Pavliča, da mu gredo naproti. V bližini križa je obdolženec spoznal, da eden od nasproti prihajajočih ni Anton Kunej. Hotel je napraviti šalo ter oba ustaviti s klicem: »Stoj, tu je nočna straža!« Oglasil se je prvi posestnik Franc Rajniš iz Sedlarjevega, češ, da hodi tod že 40 let, pa še nikoli ni bilo tu nočne straže. Pristopil je še Rajnišev spremljevalec Avgust Kliček. Obdolženec pravi, da ga je v tem prepriju Kliček udaril tako močno po nosu, da se mu je vili kri. Vendar pa se za obrambo ni poslužil vinjeka, temveč ga je vtiaknil za pas in stekel proti Kunejevemu kozoleu. Tam ga je pa prišla jeza. Izdril je iz tam ležečega kupa hrastov kol ter skočil za Rajnišem in Kličkom, ki sta med tem nadaljevala pot med kozolci proti javni lesi. Pri lesu ju je vprašal: »Kdo si pa ti?« Ko se je Kliček obrnil, ga je obdolženec udaril s kolom tako močno po glavi, da se je Kliček takoj zgrudil. Kostanjšek pravi, da je nato zbežal ter med begom zavrgel kol in segel za pas po svoj vinjek, ki ga je v roki držel prinesel k Pavliču. Precej drugače pa opisuje spopad glavni in neposredni očividec Franc Rajniš. Senat je stavil porotnikom samo dvoje vprašanj: prvo na uboj, drugo na prestopek lahke telesne poškodbe. Porotniki so obe vprašanji potrdili, naka je bil Kostanjšek obsojen na tri in pol leta težke ječe, noostrene vsak mesec z enim postom ter na dan 10. aprila vsakega leta s temnico. — Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. J. Vrečko.

GOSTILNIŠKI PRETEP S SMRTNIM IZIDOM V PREVALL.

Kot tretji je prišel danes dopoldne pred porotnike samski kamenar Jožef Škrabl, doma pri Sv. Roku ob Sotli, star tudi šele komaj 24 let. Obtožen je uboja. Senatu predseduje vsa dr. Levčnik, drž. pravdnštvo zastopa dr. Juhard, zagovarja dr. Kerschbaumer iz pisarne dr. Ogrižka.

problematiko sedajnosti (profesor Switalski, Braunsberg). — Skupni delovni tečaj pa se bodo vršili o sledečih predmetih: Pravo in ljubezen v krščanskem občestvu (voditelj prof. Krebs, Freiburg). Katoliška akcija (prof. Meurers, Trier). Zedinjenje cerkva ter enota zapada (prof. Paul Simon, Tübingen).

Razstava avstrijske umetnosti 18. do 20. stoletja. V četrtek 7. t. m. se je otvorila v Künstlerhausu na Dunaju razstava avstrijske umetnosti 18. do 20. stoletja, ki obsega grafiko in akvarele. Razstavo prireja »Verein der Museumsfreunde« s sodelovanjem »Albertine«. Iz razstave so načelno izključena dela še živčih umetnikov. Zastopani je barok (med drugimi Maulpertsch in Kremser-Schmidt), klasicizem (Zauner, Schmutzer, Nobille, Füger), romantika (Waldmüller i. dr.), realisti in naturalisti 19. stol. ter zastopniki novejših umetnosti, ki sega že v 20. stoletje (Klimt, Egger-Lienz i. dr.). Razstava ima zlasti znanstveni, kulturno-zgodovinski pa tudi umetnostno-vzgojni pomen.

Varstvo knjižnic v Sovjetski Rusiji. Ker so se dogajali slučaj, da so po nekod lokalne oblasti uničevale javne knjižnice, je sovjetska vlad sklenila da bo vsako tako dejanje kot protirevolucionaren akt najstrožje kaznovala.

Poljska državna literarna nagrada za l. 1927. Poljsko literarno nagrado za l. 1927. v znesku 10.000 zlotov je prejel Leopold Staff za pesniško zbirko »Uho šivanec« (Ucho igielne, Varšava, 1927). Staff ni novinec v literaturi; njegovo prvo delo »Sanje močje« je izšlo že l. 1901. Od tedaj je pesnik prehodil dolgo razvojno pot, ki ga je v zadnjem času privedla do mistično-religioznih razpoloženj, ki so našla izražanje v njegovi poslednji, nagradjeni zbirki.

Obtožnica slika slučaj sledeče: V nedeljo, dne 29. aprila 1928 je bil cerkveni shod pri St. Juriju pod Donatom. Od poznega dopoldanskega opravila je prišlo v gostilno Neže Kores v Prevali mnogo »Ložancev«, to je fanlov od Sv. Roka ob Sotli in Trilčnega. Že pred usodnim dogodkom so Ložanci iskali prepira z domačimi ter z noži in kamenjem zapodili v beg Štefana Koresa iz Cremožič. Nekoliko pozneje je prišlo do ponovnega prepira, v katerem je prišel ob življenje pokojni Franc Krivec, ki pri vsem dogodku ni imel drugega namena kot preprečiti grozeči spopad. Povod za spopad je dal Škrabl. V gostilni ni imel stalnega mesta, marveč je hodil semintja po sobi ter prisedal k raznim mizam. V gostilni se je tudi plesalo in tudi Škrabl je ponovno plesal. Ko je hotel drugič plesati z Jožefo Jerič, nevesto Martina Polajžarja, mu Jerič tega ni dovolil, ker da namerava iti sam z njo plesat. Škrabl je to ujemilo. Zgrabil je za politersko steklenico ter zamahnil z njo proti Polajžarju. Enako je storil Polajžar. Ker se s steklenicama nista dosegla, je Polajžar v jezi razbil steklenico na mizi. Vsled tega prepira je hotela Polajžarjeva nevesta zapustiti gostilno, kar je ženina tako ujemilo, da je udaril z roko ob mizo, da so odskočili kozarci na tla. V tem je Škrabl ponovno priskočil k Polajžarjevi mizi z besedami: »Kaj pa ti hočeš, kaj bi pa rad!« Ponovni spopad med obema je prestopel natak Peter Kopsič, ki je Škrabla porinil proti vratom. Kopsiču je skočil na pomoč pokojni Franc Krivec, ki je glasom pričevanja gostilničarke sploh imel navado miriti. Zgrabil je Škrabla za prsi in mu dal klofuto, nato pa ga prijel za lase in ga vlekli k tlom. V tem trenutku je v gostilni vse zavrsalo. Nastal je splošen hrup in krik. V obtem neredu in prerivanju so gostje zbežali iz gostilne. V splošni zmedbi je obtoženec izvlekel nož, ga odprl ter z bliskovito naglico in največjo močjo vsakal pokojniku šest ran. Nato je še dvakrat zapilil nož v vrata ter odšel iz gostilne. Rajni Franc Krivec se je med tem hotel vrniti k svoji mizi. Toda se preden se ji je približal, se je zgrudil na tla ter izkrmavel. Umrl je po preteku 2—3 minut.

Obtoženec priznava dejanje, zagovarja pa se s pijanostjo in silobranom. Izjave številnih prič se niso ujemale. Očividno je bilo pri žalostnem dogodku vse precej vinjeno in so se vsled tega v spominu zabrisale podrobnosti. Vsled občega prerivanja ni nihče videl, kdaj je Škrabl zabadel Krivca in če ni morda pomagal še kdo drugi.

Senat je stavil porotnikom troje vprašanj: na uboj, na opravičen silobran, na prekoračenje silobrana. Po govoru državnega pravdnika je zagovornik dr. Kerschbaumer v zelo lepem in nazornem govoru pobijal navedbe obtožbe.

Porotniki so prvi dve vprašanji zanikali, potrdili pa vprašanje glede prekoračenja silobrana, naka je senat obsodil Škrabla na pet in pol meseca težke ječe, poostrene s postom.

Igličast gozd

smreka in jelka

dobro zaraščen in sposoben za delni posek, ali večje gozdno posestvo se kupi. — Ponudbe pod »Gozd« štev. 5402 na upravo »Slovenca«.

Razpis

dražbe za zgradbo novega šolskega poslopja na Dolu pri Hrastniku.

Krajni šolski odbor na Dolu pri Hrastniku razpisuje javno zmanjševalno dražbo v svrhu odaje gradbe novega šolskega poslopja na Dolu. — Gradbeni stroški so preračunjeni skupno na 2.030.969 Din 30 par.

Podatki, pojasnila, načrti, splošni in posebni pogoji, kakor tudi opis poslopja so na razpolago pri podpisnem kraj. šol. odboru vsak dan od 8 do 12 dopoldne.

Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti najkasneje do 24. junija 1928 ob 12. uri priporočeno na naslov kraj. šol. odbora na Dolu pri Hrastniku, in sicer v zapечатnem zavitku z označbo: »Ponudba podjetnika I. L. za zgradbo novega šolskega poslopja na Dolu.«

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristane na načrte, splošne in posebne stavbne pogoje ter na stavbni opis poslopja. Kot kavicjo mora položiti 5% ponudbene vsote, katere se lahko položi v gotovini, hranilnih knjižicah pupilarno varnih hranilnic, odnosno tudi v vrednostnih papirjih.

Ponudbe se lahko stavijo za vsa dela, ali pa za vsako posamezno stroko.

Ponudniki za zemeljska in zidarska dela morajo dokazati usposobljenost za izvrševanje visokih zgradb in inženjerskih konstrukcij.

Krajni šolski svet si pridrži pravico do odaje gradbenih del ne glede na višino ponudbe.

Za krajni šolski odbor:

V. JURKO. J. DRAKSLER.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Čutite li pritisk in napetost v želodcu po jedi ali kisel okus v ustih? Trpete li na trdo-vratnem zaprtju, omotici ali pomanjkanju spanja? Ali Vas muči glavobol, bolečine v želodcu ali slabost? Morda imate izpuščaj na koži, nastale vsled slabe prebave! Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravila specialiteta FIGOL-eliški urejuje prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL proizvaja in ga po povzetju razpošilja z navodilom o uporabi.

LEKARNA dr. Z. SEMELIČ DUBROVNIK 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami z ovojilno in poštno Din 105.—, 8 stekli. Din 245.—, 1 stekli. Din 40.—.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Za potovalno sezono

priporoča kovčke, torbe, nahrbtnike itd. v veliki izbiri vseh vrst in tudi v vseh cenah Ivan Kravos, Maribor. Specijalni kovčki in torbice za potnike in vzorce se izgotove v lastni torbarski delavnici, na Slemškovem trgu štev. 6.

Zahvala

Za iskrene izraze odkritega sožalja povodom prerane izgube naše srčno ljubljene tete, gospodične

Julijane Jančar

za poklonjeno krasno cvetje in vence se vsem najtopleje zahvaljujem. — Posebna zahvala pa bodi izrečena vsem, ki so ji v težkih urah s tolažilnimi obiski lajšali težko bol ter vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

V Ljubljani, dne 13. junija 1928.

Marija Rotar.

PRIPOROČAMO VAM, da si naročite

„Puch“ kolo

ki je najboljše!

Dobi se po solidni ceni in tudi na obroke le pri trvdki

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

A. Gastraun

trgovin z dežniki

Ljubljana

Prešernova ulica 42.

Solnčniki in sprehajalne palice

Nabava borovih in smrekovih plohov

Direkcija drž. rudnika Velenje nabavi dne 14. junija 1928 ob 11 dopoldne pismenim pogodbenim potom 80 m³ smrekovih in borovih plohov. Ponudbe je kolkovati s 5 Din. Kavcija ni potrebna. Posebni pogoji se dobe pri podpisani. — Pisarna državnega rudnika Velenje št. 4173/28.

1927 16,1 milj. Din napram 13,2 milj. v letu 1926. Ravno tako je bilo razsodišče pri sarajevski Trgovski in obrtniški zbornici; tu je bilo vloženih tožb za vsoto 1,9 milj. Din napram 2,4 milj. Din v letu 1926. Kakor sedaj poročajo iz Novega Sada, namerava tudi tamkajšnja zbornica osnovati svoje razsodišče.

Občni zbori: »Triglave«, tovarna hranil v Šmarci, v Celju 23. jun. ob 10 (hotel Union); bilanca, volitve; »Balkankredit«, splošni hranilni in kreditni zavod, r. z. z. o. z. v Mariboru 23. junija ob 15 v zadrudnih prostorih.

Skupščina Zveze rudarskih podjetnikov. V nedeljo se je vršila v Beogradu glavna skupščina Zveze rudarskih podjetnikov pod predsedstvom g. A. Minka. V sprejeti resoluciji zahtevajo podjetniki, da se čimprej predloži zakon o izboljšanju industrije, kakor ga je imela pred vojno Srbija; prosijo nadalje glavno ravnanstvo državnih železnic, da pri nabavi novih lokomotiv zahteva konstrukcijo specielno za naše premege; glavno rudarsko ravnanstvo naj se pridruži skupni akciji za izkoriščanje slabih vrst premoga v samih rudnikih (električne centrale, suha destilacija itd.); da bi se izkoristili vsi viri domače energije, naj vsa ministrstva, organizacije, posebno inženjersko združenje skupno sestavijo program sistematične elektrifikacije države z električnimi centralami pri rudnikih in hidrocentralami. Konstatirajo, da poraba tekočih goriv, ki jih moramo uvažati za Diesel-motorje in razsvetljavo, večinoma brez potrebe slabša našo plačilno bilanco, zato je treba favorizirati domače gorivo.

Borza

12. junija 1928.

Tudi danes je bil devizni promet znaten. V tečajih je omeniti uvrstitev Dunaja, Londona, Newyorka in Prage. Tečaj Pariza je v teku sestanka nazadoval od 223.65 na 223.50. Zaradi popuščenja na mednarodnih tržiščih je danes lira padla: v Curihu je notirala 27.2575 napram 27.31 včeraj. V Ljubljani je bila zaključena po 298.50, v Zagrebu po 298.75.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

12. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 11. VI.
Amsterdam	—	2293.50	—	—
Berlin	1357.—	1360.—	1358.50	1358.50
Budimpešta	—	992.15	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.30	801.30	799.80	799.50
London	277.07	277.87	277.47	277.46
Newyork	56.73	56.93	56.83	56.82
Pariz	—	223.50	—	—
Praga	168.10	168.90	168.50	168.45
Trst	297.50	299.50	298.50	299.28

Zagreb. Amsterdam 2290.50—2296.50, Berlin 1357—1360, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.30 do 801.30, London 277.07—277.87, Newyork 56.72 do 56.92, Pariz 222.65—224.65, Praga 168.05—168.85, Trst 297.75—299.75.

Belgrad. Amsterdam 2290.50—2296.50, Berlin 1357—1360, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.30 do 801.30, London 277.07—277.87, Newyork 56.73 do 56.93, Pariz 222.65—224.65, Praga 168.10 do 169.90, Trst 297.90—299.90.

Curih. Belgrad 9.13125, Berlin 124.03, Budimpešta 90.55, Bukarešta 3.17, Dunaj 73, London 25.3375, Newyork 519, Pariz 20.41357, Praga 15.3775, Trst 27.2575, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 86.20.

Trst. Belgrad 3345—3349, Curih 365—367.50, Dunaj 265.50—270, London 92.87—92.91, Newyork 19—19.02, Pariz 74.80—74.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji so bili danes čvrstejši. Vojna škoda, ki je dalj časa stagnirala, se je danes uvrstila. Med bančnimi papirji se je uvrstila Hipobanka, dočim se dvig Praštedione ne nadaljuje tako hitro.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 91.75 den., Celiška 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Praštediona 990 den., Kred. zavod 165—175, Vevče 105 den., Kranj. ind. 300 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92, agrari 56—57, vojna odškodnina 449—450, dec. 470—472, Hipo 59.50, Jugo 87—88, Praštediona 975—985, Ljublj. kreditna 126—130, Drava 382—385, Slavonija 12, Trbovlje 480—505, Vevče 105—106.

Belgrad. Narodna banka 6880, vojna odškodnina 446.50—449.75, jun. 450, jul. 456—457, avgust 461—463, 7% invest. posoj. 91—92.

BLAGO.

Ljubljana. Les: orehovi plohi od 25—63 cm debeline fko vag. meja 1 vag. po 1075, deske smreka-jelka 24 maj IIL fko vag. meja 1. avg. po 450. Zaklj. 2 vag. Tendence čvrsta.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica nova uzameno blago za avgust 332.50—335, baška 78-79 kg, 2% 397.50—400, baška nova za julij 340—345, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, plačilo po prejemu 530—535, koruza popolnoma suha 337.50 do 340, činkvantiin popolnoma suh 350—355, oves baški zdrav rešetan 305—310, ajda zdrava domača 295. Zaklj. 2 vag. pšenice. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 347.50—350, potiska 352.50—355, juž. ban. 347.50—350, gor. ban. 345 do 347.50; oves bč., slav. 260—265; koruza: bč. 287.50—292.50, bn. 285—287.50, sr. 287.50—292.50; moka 0 g 470—480, št. 2 450—460, št. 5 440—450, št. 6 420—430, št. 7 350—360, št. 8 240—248; otrobi 215—220. — Promet: 6 vag. pšenice, 22 vag. koruze, 2 vag. moke.

8000 akademsko izobraženih kmetov.

Pri nas je še mnogo ljudi, ki mislijo, da je dvorazrednica ravno dovolj izobrazbe za kmetški poklic in če so dovršili par razredov srednje ali strokovne šole, se jim že za malo zdi, da bi služili kmetijstvu in si če le mogoče poiščejo kako bolj gospodsko službo. V visoko kulturnih deželah pa sodijo o kmetijstvu vse drugače in se jim akademična izobrazba ne zdi prav nič prevelika čast za ta najprvotnejši človeški poklic. Te dni je v Leipzigu zborov. Državna zveza akademsko izobraženih kmetovalcev v Nemčiji, ki šteje danes že do 8000 članov. Obsežne razprave so dokazale, da tem možem kmetijstvo ni sport, marveč zelo resen poklic, ki se mu posvečajo z vsem srcem. Govorniki so naglašali, da morajo akademiki v vsem kmetijskem življenju prevzeti odstop.

Sveta življenje in vrvenje

Odgovor g. Poljšaku

Slovensko zdravniško društvo je bilo po članu »Slovenec« z dne 27. maja 1928 o senzaciji Poljšakovega zdravljenja prisiljeno, stopiti iz rezerve in podati zbezanemu občinstvu objektivno in pomirjevalno izjavo. G. Poljšak se namreč v njem ne točno in netaktno izraža o zdravnikih, češ da se je večina postavila v pozor neizprosnega nasprotnika iz razlogov egoistične in materialistične vzgoje; poziva javnost proti zdravnikom, naj izpregovori in pokaže tistega, ki dela krivico in ne dela za človeštvo; naposled objavlja neresnično trditev, da mu samo gg. zdravniki ne dovolijo, da bi dal svoje preparate vsemu človeštvu na razpolago. Podal sem kot predsednik v imenu društva blagohotno, stvarno in objektivno pojasnilo brez vsake polemike in osebne osti. G. Poljšak ni hotel odgovoriti na pravi naslov, ampak se je osebno obrnil proti meni in stvarim, ki se jih niti z besedico nisem dotaknil.

Ponavljam in poudarjam, da hočemo zdravniki blagohotno in čakajoče stališče, dokler znan-

laboratorijih in institutih, da odkrijejo povzročitelja raka ali pa najdejo uspešno zdravilo. Zakaj ne bi smel Slovenec biti enkrat tako srečen in na mah rešiti problem malega naroda? Ako bi Slovenec iznašel uspešno zdravilo proti raku, tisti hip bi se dvignil naš mali narod v prvo vrsto kulturnih narodov in dobrotnikov človeštva. Slovenski zdravniki bi prvi navdušeno pozdravili rojaka g. Poljšaka in zastavili vse sile, da se mu izplačajo vse razpisane nagrade z Nobelovo vred, da se ustanovi v Sloveniji s prispevkom tujih držav sanatoriji, kamor bi se prihajali brezplačno zdraviti nesrečni bolniki vsega sveta. In koliko mladih slovenskih zdravnikov bi lahko dobilo službo v teh sanatorijih!

Da zdravniki ne čutimo proti g. Poljšaku nobene zavisti ali sovražnosti, hočem dejansko dokazati s sledečim javnim pozivom iznajditelju: G. Poljšak! Brezplačno in zastoj Vam dajem na razpolago svoj že šestnajst let obstoječi, koncesijonirani, moderno opremljeni Sanatorij Emona, da sporazumno sestavljena strokovna komisija znan-

Novo kopalniščno poslopje v Warnemünde, ki predstavlja nov tip kopalniščne arhitekture.

stvena preiskava ne izreče zadnje besede. G. Poljšak zamenjava Zdravniško zbornico s Slovenskim zdravniškim društvom. Zbornica je od države postavljena, uradna disciplinarna organizacija z nalogi, da nastopi proti zdravniku in vsakomur, ki bi se pregrešil proti interesom bolnikov in ljudskega zdravja ali pa proti časti in ugledu zdravniškega stanu. Slovensko zdravniško društvo je svobodna strokovna organizacija, ki goji predvsem strokovno znanost. Torej je res, da je ohranila strokovnoznanstvena organizacija zdravnikov čakajoče stališče.

Neopravičeno hoče g. Poljšak nas zdravnike očrniti pred občinstvom, da mu iz same zavisti in domišljavosti nasprotujemo, da le mi zdravniki nečemo dovoliti, da bi on dal svojo iznajdbo vsem bolnikom na razpolago.

Kar se tiče človeške domišljavosti, noben stan tako živo ne čuti omejenosti človeških moči kakor baš zdravniki. Spoznanje človeške omejenosti je »ploh temelj naše filozofije, spoznavnokritične medicine. Noben zdravnik si ne domišlja, da zdravi on, ali pa, da dela celo čudeže. Zdravi samo prirodo, zdravnik je le njen pomočnik in soodpornik (natura sanat, medicus curat). Vedno ponavljamo zdravniki razdelitev bolezni na ozdravljive in neozdravljive. V ozdravljivih, akutnih boleznih zdravnik samo podpira prirodo, v neozdravljivih pa se kaže vsa človeška omejenost in onemoglost. Hudo trpimo zaradi tega vsi zdravniki, ker bi radi pomagali, a ne moremo tistim, ki največ trpe in z njimi vsa okolica, ki so pomoči najbolj potrebni, a se moramo omejiti na samaritansko delo lajšanja bolečin, podaljšanja življenja in besedne tolažbe. O tem iskrenem, dejavnem hrepenenju zdravnikov po pomoči za neozdravljive bolezni pričajo po vseh kulturnih državah znanstvena »Društva za izsledovanje in pobijanje raka« in razpisane bogate nagrade. Stotine zdravnikov se trudijo dan in noč po

stveno preizkusi in potrdi uspešnost Vašega izuma in mu odpre svobodno pot v široki svet trpečega človeštva. Na Vašo željo sem tudi pripravljen, izposlovati Vam dovoljenje ljubljanskega oblastnega odbora, da Vam da brezplačno v isti namen na razpolago tudi kirurški oddelček splošne bolnice v Ljubljani. Notarski akt Vam zajamči tajnost in lastnino izuma.

Dr. Franc Derganc,
primarij kirurškega oddelka.

Radio na morju

Najvažnejše mesto na velikem oceanskem parniku je prostor za brezžični brzojav. Od tu vodijo žice k anteni, ki je napeta med jambori. Ta naprava vzdržuje zvezo med ladjo in ostalim svetom. Opremljena z najnovejšimi proizvodi elektrotehnike, z najmodernejšimi aparati za brezžično brzojavljanje, je radijska postaja na ladji noč in dan v obratu. Izkušeni častniki strokovnjaki se menjujejo na odgovornosti polnem mestu. Saj prihajajo neprestano z obalnih in ladijskih postaj poročila o vremenu, svarila pred viharjem, naznanila o plavajočih ladijskih razbitinah, ledenih gorah, minah, nenadnih talnih izpremembah v plovnihi vodah, kar vse je za plovečo ladjo največjega pomena. V pozni noči, ko počivajo potniki v svojih kabinah, sedi radijski uradnik pred svojimi aparati. Vsak hip more prispeti usodni znak S. O. S. — Klic na pomoč v nevarnosti se nahajačega parnika. Mnogokrat se ladja, ki kliče na pomoč, potopi preje, nego dospe pomoč; toda z valovi se še bore potniki v čolnih ali držee se obupno kake razbitine. Zato je vestna budnost radijskega častnika rešitev.

Za plovbo je radijska postaja na ladji največje važnosti. Preje je bilo v megli in oblačnem vremenu nemogoče natančno dognati, kje se ladja nahaja. Zanesti se je bilo treba na približno cenitev. Častnik, ki je vodil ladjo, je bil »slep«. Sedaj more s pomočjo radijskih žarkov »videti«. Le-ti prodirajo meglo in oblake in najdejo s pomočjo smerokalcev postaje na kopnem. Na ta način se da čisto natančno dognati, kje se ladja trenutno nahaja. Istotako je pa tudi mogoče dognati postojanko v bližini se nahajoče ladje in se ji pravočasno umakniti.

Toda ne samo brezžični brzojav, marveč tudi brezžični telefon si je osvojilo brodarstvo in ga postavilo v službo čim večje varnosti in udobnosti svojih potnikov. Nove iznajdbe in izpopolnitve na poprišču brezžične telefonije omogočujejo, da oddajno in prejemno območje danes ni več omejeno na posamezne oceane. Pomorsko krogotočno oddajanje z ene obalne postaje na mnoge ladje na oceanu se čimdalje bolj izpopolnjuje. Izpopolnjuje se naprave in aparati radiotelefonijske, tako da se morejo že sredi oceana poročila oddajati in sprejemati. Premagati bo treba še nekaj težav pri telefoniranju z ladje na kopno, ker nastajajo vsled medsebojne bližine vseh anten tehnične ovire. Pač pa je telefonično obveščanje s kopnega na ladjo že dalj časa v rabi.

Poleg resnih nalog imajo pa radijske po-

staje na ladjah še drug namen, da posredujejo potnikom vesele ure. Sprejemne naprave za zabavno radiotelefonijsko so na Atlantiku že tako izpopolnjene, da morejo v teku cele vožnje sprejemati deloma evropske deloma ameriške postaje. Radijska plesna godba je sedaj najnovejša na oceanskih parnikih. Brezžična telegrafija in telefonija posreduje neprestano najvažnejše politične, gospodarske, umetnostne in sportne dogodke. Pa tudi v borznih tečajih so potniki na ladjah vedno obveščeni, tako da morejo industriji in trgovci na visokem morju obvestila prejemati in dati važne poslovne odredbe.

Neki posebni vrsti potnikov je pa postal brezžični promet na ladjah naravnost usoden. To je armada zločincev in sleparjev. Ti so se čutili preje na oceanskih parnikih popolnoma varne, sedaj pa jim je brezžična iskra tudi sredi oceana za petami. Mednarodnim žeparjem, kabinskim tatovom, sleparskim igralcem in podobnim laživitevom, ki so si tako radi izbirali svoje žrtve na ladjah, je radio pošteno zmešal račune; zato pa more poštenjak tem mirneje potovati.

Pet dni delaj, dva počivaj!

Newyorški »The Literary Digest« piše:

Dva dni počitka na teden bo imel slednjič vsak delavec v Ameriki — tako prorokuje John J. Raskob, predsednik finančnega odbora General Motors Corporation. Delavski voditelji so že večkrat govorili o petdnevnem delovnem tednu, topot govorijo o tem podjetnik kapitalist, ki je v štirih letih naredil osemdeset milijonarjev in ki je vrhu tega prvi finančni ravnatelj družbe, ki ima eno milijardo dolarjev kapitala in ki proizvaja približno polovico vseh avtomobilov, ki so v rabi v Ameriki.

Po njegovem mnenju nam bodeta elektrika in velika človeška iznajdljivost podarila krajši delovni teden. Marsikak delavec vsekakor svojih dveh prostih dni ne bo imel na koncu tedna, marveč med tednom. Podobno misli o tem tudi Henry Ford.

William Green, prvi predsednik Osrednje zveze ameriških strokovnih organizacij, je nedavno v nekem članku izjavil, da je krajši teden gospodarski in obenem človekoljuben. Opozarja na težnjo moderne industrije, da proizvaja več blaga, nego ga more občinstvo pokupiti, vsled česar nastaja potem brezposelnost. Potem nadaljuje:

Naša proizvodna moč je tako hitro napredovala, da se zdi, da bi mogle nekatere naše temeljne industrije, če bi razvile svojo kapaciteto, v šestih mesecih več producirati, nego se danes v cellem letu porabi. Mnoge velike tovarne vsako leto za več tednov zapro svoja vrata, ker manjka kupcev za njihove proizvode. Ta in podobna dejstva kažejo, da moremo danes potrebne množine blaga v krajšem času producirati nego v dobah, ko če ni bilo strojev. Velik del tega odvisnega časa se sedaj potrat v brezposelnosti. Ena pot lo stalnega dela je gotovo krajši delovni teden.

Delovni minister Davis se tudi nagiba k mnenju, da bi bil petdnevni teden zdravilo za sedanjo brezposelnost. Če bi se delalo samo pet dni na teden, bi bilo dela tudi za sedanje nezaposlene delovne moči in povpraševanje bi bilo stalnejše. Ker bi kupno moč pomnožile tudi množice, ki so sedaj brezposelne.

Reden večdnevni počitek je vsekakor simpatična misel, tembolj ker jo zagovarja Raskob, finančni čarovnik General-Motors Co., ki je bil sam delavec. Navadno ve tisti, ki se je iz delavskega stanu z lastnim delom povzpел kvišku, mnogo povedati o vrednosti težkega dela.

Chicaški Journal of Commerce meni, da ameriško ljudstvo s pet- ali štiridnevnim delovnim tednom in sedanjim standardom ne bo zadovoljno. Ker skrajšanje delovnega časa ni nujno potrebno, se bo ameriški delavec raje odločil za višji standard ob sedanjem delovnem času. Ne bo hotel delati 5 dni namesto 5 in pol, če ne bo v petih dneh več zaslužil nego sedaj v 5 in pol dneh. Treba je pomisliti, da bo daljši prosti čas zvišal izdatke in bi moral torej delavec več zaslužiti. Nazadnje se bo petdnevni teden vsekakor uvedel, toda to se bo počasi pripravljalo v teku dobe enega rodu. Pred več nego enim rodom se je začel uvajati 5 in pol-dnevni teden namesto šestdnevnega, a niti danes še ni prav povsodi prodr. Green opozarja, da je bilo treba nad 100 let, da se je splošni delavnik od 14—18 ur znižal na 8 ur; vendar more jeklena industrija, ki jo do zadnjega vztrajala na 12-urnem delavniku, po uvedbi 8-urnega delavnika izplačevati višje dividende nego kdaj poprej. Produkcija posameznega delavca se jo po uvedbi 8-urnega delavnika zvišala, čeprav plače s produktivnostjo niso korakale vstric.

»Janez, zbudite me ob devetih.«
»Gospod, ura je že pol desetih.«
»Potem me pa sedaj zbudite.«

Josip Lebo, najstarejši bojevnik Madjarske iz L. 1848, je sedaj umrl.